

EENVOUDIGE
LEERBEWERKING

door RIEK VAN DER HEYDEN

EENVOUDIGE LEERBEWERKING

EEN LEERGANG
VOOR BEGINNERS

DOOR

RIEK VAN DER HEYDEN

BOSCH & KEUNING - BAARN

LIBELLEN-SERIE Nr. 7/8

Prijs van één nummer 45 cent. Vier
nummers per nr. 40 cent. Acht of
meer nummers per nummer 35 cent.
Dubbele nummers dubbele prijzen.

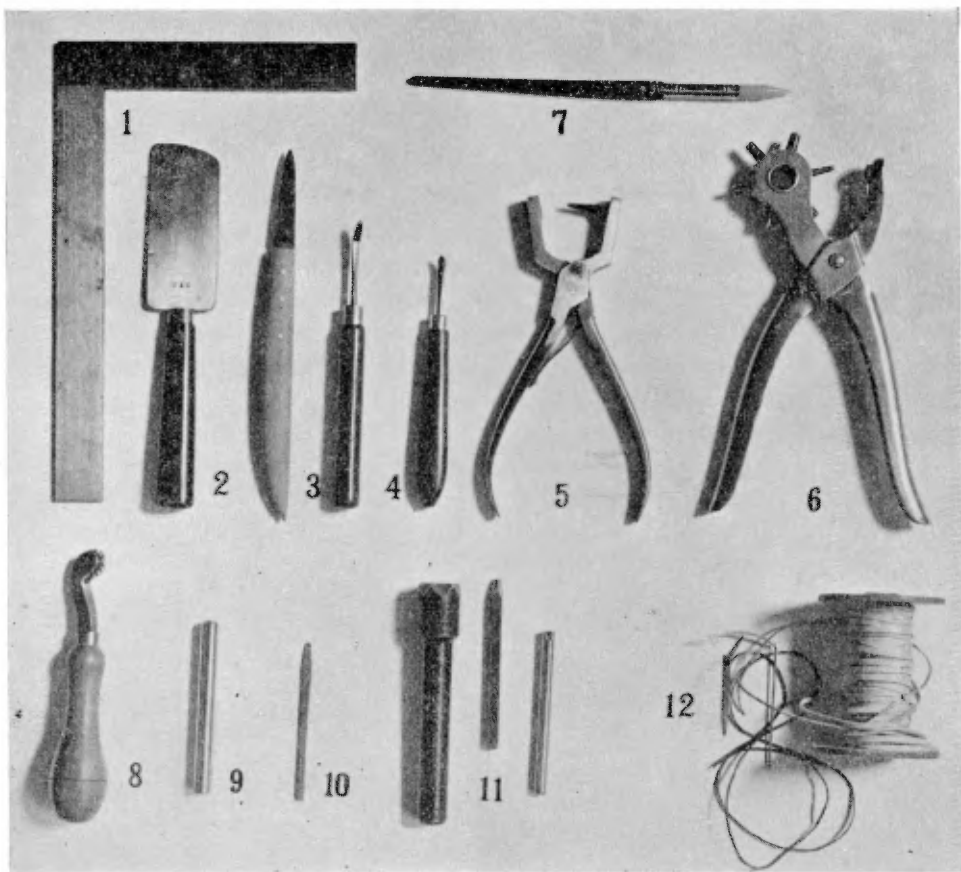
WOORD VOORAF

Zoals bij den tijdschrift-cursus, waaruit dit boekje is ontstaan, ben ik gaarne bereid, de lezeressen voort te helpen met ophelderingen en materiaal, daar ik weet, dat dit door velen op prijs gesteld wordt. U kunt geregeld de werkstukken uitgesneden en eenigszins voorgewerkt bij mij aanvragen met de goede kleuren en hoeveelheden leerbies, drukkers, ook met de juiste instrumenten. Dit vergemakkelijkt het werk zeer; een voordeel is ook, dat men de leersoorten allemaal leert kennen.

Mijn adres is: Rijsburgerweg 29 A, Leiden.

RIEK VAN DER HEYDEN.

Nadruk van de ontwerpen is verboden.

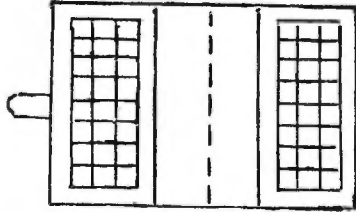

1. Metalen haak. 2. Dunmes. 3. Mesje. 4. Twee modeleurs. 5. Rechthoekige-gaajestang.
 6. Revolvertang. 7. Beenen lijntrekker voor patronen. 8. Stempelwiel. 9. Drukkeraanzetter.
 10. Eentandje. 11. Stempels. 12. Klos leerbies met twee naalden.

Damesportefeuille

Model uitsnijden. Lijn- en stempelwerk. Omboren met leerbies.

Het is wonderlijk, zooveel als men uit eenige vierkante d.M. leer kan maken. Achterstaand étui, waarvan de binnenkant er uitziet als nevenstaand schetsje, kan men maken van $14\frac{1}{2} \times 33$ c.M. kalfsleer, eenige Meters leerbies en een smal reepje voor de sluiting. Doch hetgeen bij leerbewerking veel meer vereischt wordt dan bij eenige andere handenarbeid, is grondige kennis ten eerste van het te bewerken materiaal en ten tweede van de juiste techniek voor iedere bepaalde leersoort.

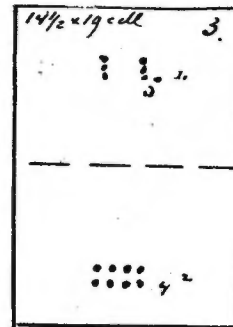
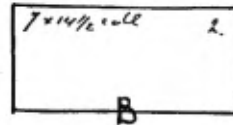
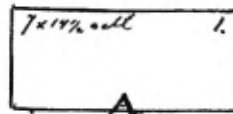
Dure instrumenten zijn er niet noodig. Met een revolvortang, dunmes, modeleur, eenige kleuren verf, batikwas, lijntrekker, leerlijm, een stempeltje, wat penseelen en een lineaal komt men al een heel eind.

Voor stempelwerk is geschikt vochtig gemaakt kalfsleer of niet-bevochtigd peau de Suède. Het laatste is iets moeilijker te bewerken; omdat men dit leer niet nat mag maken, moet men om een goed zichtbaren indruk te krijgen, het stempeltje verwarmen, wat men al gauw te veel doet en dan gaatjes brandt of te donkere lijnen krijgt.

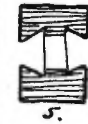
Wij nemen dus eerst maar eens kalfsleer. Het heeft een zacht-crème kleur, die aan het daglicht blootgesteld, vanzelf lichtbruin wordt.

Van dit natuurlijke kleuren maken wij gebruik, de zon is een billijke schilderes, die van beschaafde tinten houdt, wij nemen haar dus gaarne in onzen dienst! De hiernaast geteekende stukjes leer hebben wij noodig:

Dure instrumenten zijn er niet noodig. Met een

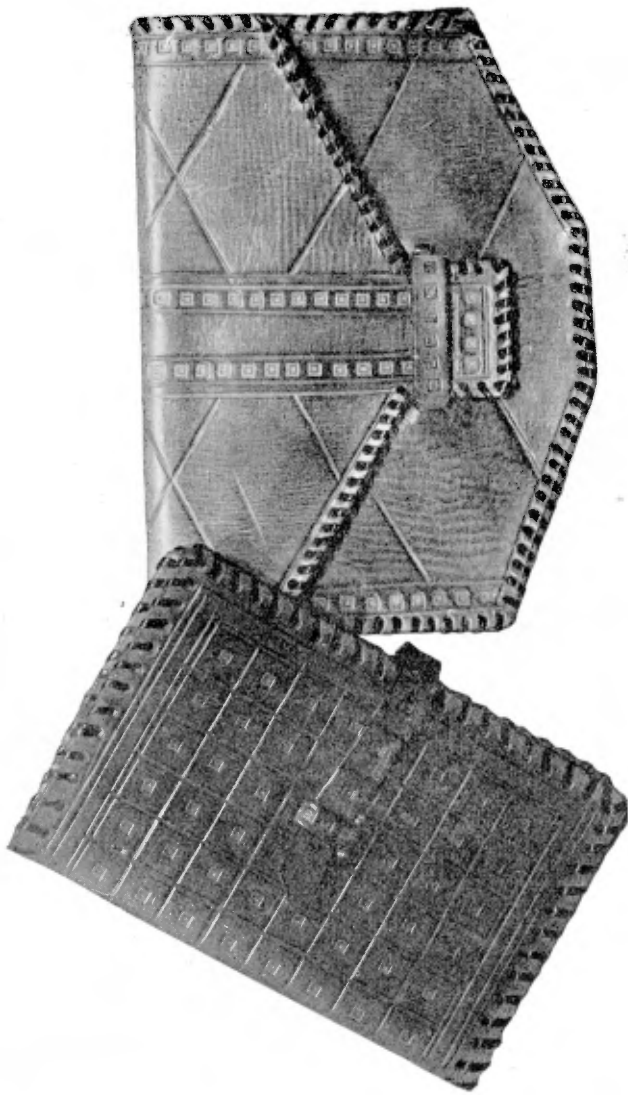

1 X 10 c.M.

1 1/2 X 3 c.M.

Figuur II

ETUI EN HANDTASCHJE

No. 1 en 2 komen aan de binnenzijde (zie fig. II), zij worden gelijk met het omboren met leerband meegepakt ter bevestiging op 3.

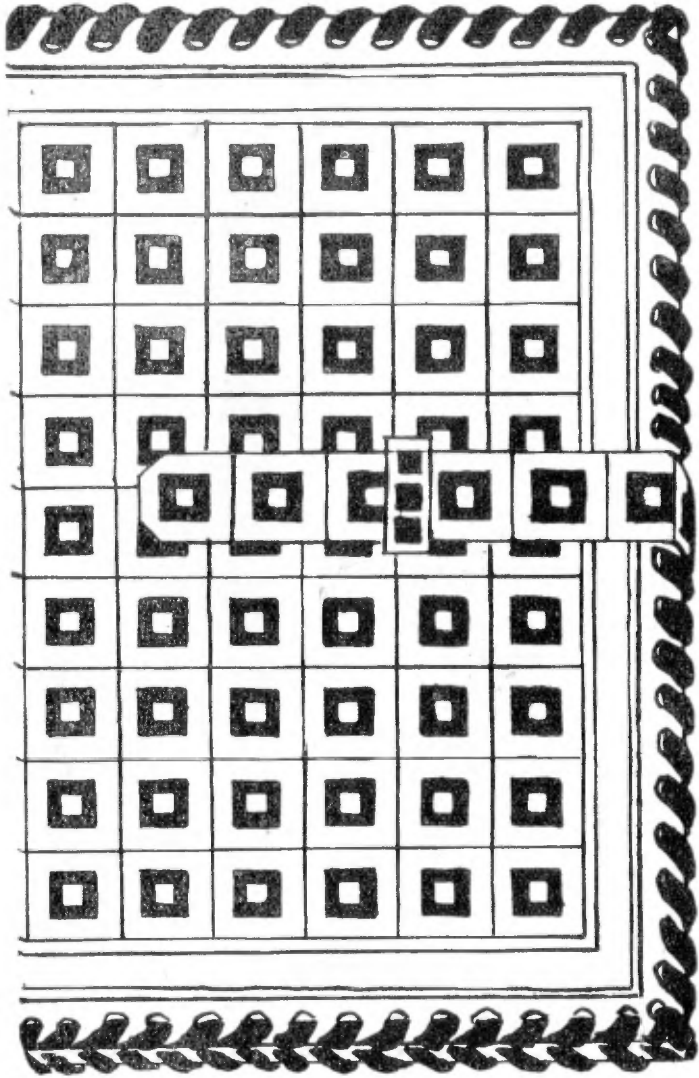
De stippeltjes op 3 duiden aan waar men een kleine insnijding moet maken om riempje 4 door 4a en om lusje 5 door 5a te halen.

De gearceerde gedeelten van 4 en 5 komen dus in de zakjes van het étui, dus onder 1 en 2.

Model uitsnijden

Voordat wij in het leer gaan snijden, maken wij alle onderdeeljes even op ware grootte en zeer zuiver van stevig papier, bijv. kaftpapier. Ten eerste hebben wij dan voorgoed een modelletje, wanneer wij al deze voorbeelden telkens in een enveloppe met de naam er bovenop geschreven bewaren en ten tweede kunnen wij met meten en passen over het vel leer er de zuinigste hoek uitzoeken, zoodat wij zooveel mogelijk uit één huid kunnen snijden. De richting waarin wij het model uitsnijden doet er niet toe, behoudens enkele gevallen, die ik zal noemen, wanneer wij er aan toe zijn. Wij leggen ons vel leer op een dik stuk karton, zetten met den lijntrekker de omtrekken op, verwijderen de papieren modellen en snijden met een zeer scherp mesje de rechte lijnen langs een metalen lineaal door, niet in eens doch herhaald zacht-drukkend snijden van boven naar beneden. De nummers 1, 2 en 3 worden tegen elkaar geplaatst en A en B later doorgesneden. Dat opzetten van den omtrek met den lijntrekker moet in eens goed gebeuren, er mogen geen foutieve lijnen in ons leer komen, want die kunnen nooit meer verwijderd worden. Wij doen dus wijs als wij even een stipje zetten bij de uithoeken, het papier verwijderen en met behulp van een lineaal die stippen verbinden door zachten druk met den lijntrekker. Zoo'n metalen lineaal heeft een lang en een kort been, die loodrecht op elkaar staan. Dat is van zeer veel gemak, wij kunnen dan wanneer er één lijn staat, het eene been langs die lijn leggen en de te vormen hoek wordt absoluut zuiver. Daar er bij lederwerk haast altijd hoeken van 90° voorkomen, is dat een heerlijk hulpmiddel om zuiver werk te verkrijgen. Wie tegen de onkosten ervan opziet kan met wat meer moeite en nauwkeurigheid hetzelfde bereiken met een scherpe schaar, maar leer is geen neteldoek, het gaat zwaar en eischt eenige oefening, om dadelijk zonder hakken recht te knippen. Vochtig leer wordt zwart, wanneer het met metaal in aanraking komt, dus het moet eerst drogen, wanneer het nat mocht zijn.

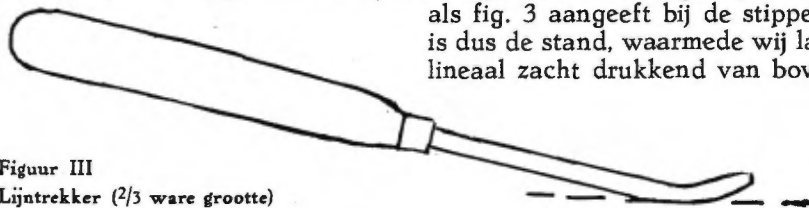
Verder moet u nog aan iets belangrijks denken. Als een van uw kennissen vraagt een étui te maken en u maten opgeeft, bijvoorbeeld van een visitekaartje en een notitieboekje, denkt u er dan vooral aan, flink wat meer te nemen voor

ETUI (ware grootte)

het omboren met leerband aan alle kanten; zoo'n kaartje moet bij het er uit nemen niet zoo gekneld zitten dat het scheurt, dus moet daaraan ook gedacht worden; daarbij moeten er niet één, maar wel 10 of meer in en liefst nog een boodschappenlijstje of iets dergelijks bij kunnen, dus alles maar ruim berekenen en niet op een c.M. zien.

Van den lijntrekker gebruiken wij niet de punt, maar den gebogen kant, zooals fig. 3 aangeeft bij de stippellijn, dit is dus de stand, waarmede wij langs een lineaal zacht drukkend van boven naar

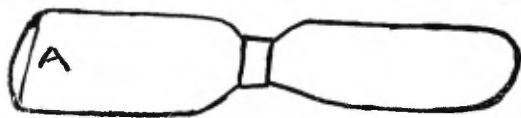

Figuur III
Lijntrekker (2/3 ware grootte)

beneden lijnen trekken. Voorkomende ronde hoeken worden uit de hand getrokken met het uiteinde der gebogen stift vlak bij de punt, doch niet met de punt zelf. In het stuk no. 3 worden nu nog even met potlood de insnijdingen geteekend, waar de stippeltjes staan bij 4a en 5a, en daarna voorzichtig met de hand ingesneden; denk er aan, dat men al heel gauw te ver snijdt en dat staat heel leelijk niet alleen, maar de riempjes zitten dan ook niet goed vast en gaan later heen en weer schuiven.

Lijn- en stempelwerk.

Voordat wij tot de versiering overgaan, moeten wij even de achterkant van het leer „dunnen” (of schiften), waar wij later gaan omboren, dus een c.M.

Figuur IV. Dunmes. Bij A is de scherpe snijzijde
(1/2 ware grootte)

breed randje rondom No. 1, 2 en 3, dun waar enkel leer komt, iets meer waar twee laagjes op elkaar komen en vooral bij de punten, zonder ze echter af te snijden. Met het dunmes moet men over de wijsvinger der linkerhand glijdend, het leder wat afsnijden,

doch niet met hakken en stooten, maar voorzichtig dunne schilfertjes wegsnijden. Een werkje dat oefening vergt, maar waaraan men het serieuze vakwerk vooral dadelijk herkent, omdat amateurs het meestal maar gewoon achterwege laten, daar ze het bestaan van een dunmes niet kennen. Nu gaan wij het patroon er op werken.

Het leder wordt aan de goede kant geheel nat gemaakt met een sponsje of flanellen lapje. Het water mag er niet opstaan en het moet niet zoo door en door bevochtigd worden, dat de onderzijde ook nat wordt. Wij maken steeds weer het geheele vlak nat, nooit een gedeelte. Op dezelfde wijze als boven omschreven is, trekken wij nu eerst een zeer dun lijntje op de plaats waar later de gaatjes worden gemaakt om de buitenkant, dus $\pm \frac{1}{2}$ c.M. van de kant af. Wij bemerken dadelijk hoe gemakkelijk wij in het vochtige leer lijnen kunnen trekken, dat komt omdat vochtig leer opzwellt en nog zachter en soepeler wordt dan het al is. Trekt u nu vooral niet te ver door, want dan krijgt u leelijke hoeken. Daarna volgen nadat wij met stipjes de verdeeling hebben opgezet, al de lijnen die de ruiten vormen in ons voorbeeld; een houten lineaalje met c.M.-verdeeling doet hierbij goede dienst. In de ruiten zetten we daarna het stempelpatroontje. Wij houden het stempelstaafje loodrecht op het leer en slaan er met een houten hamer zachtjes tweemaal op, natuurlijk dadelijk op de

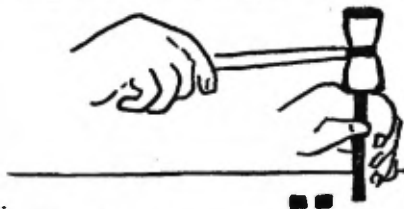

Fig. V. Hoe wij het stempeltje hanteeren.

Zijn ook de twee lapjes No. 1 en 2 klaar, dan plakken wij die met wat leerlijm op de binnenzijde van No. 3, een halve c.M. ongeveer, er zorg voor dragend, dat op de goede zijde geen lijm komt, anders krijgen wij vlekjes die het kleuren tegengaan. Zorgt u ook maar dat er geen instrumentjes op de goede zijde van het leer liggen en vooral niet vallen, want dan hebt u dadelijk een merkje in het vochtige leer natuurlijk.

Omboren.

Het reeds genoemde leerband is in verschillende breedten en kleuren verkrijgbaar. Later als wij wat meer oefening hebben, maken wij het zelf ook eens. Wij zetten de revolvertang op het kleinste holpijpje en knippen gaatjes in het leder, waarna wij met het band gaatje voor gaatje omhalen. De eenvoudigste wijze

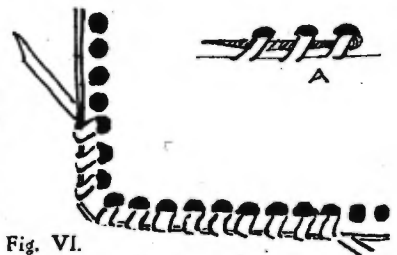
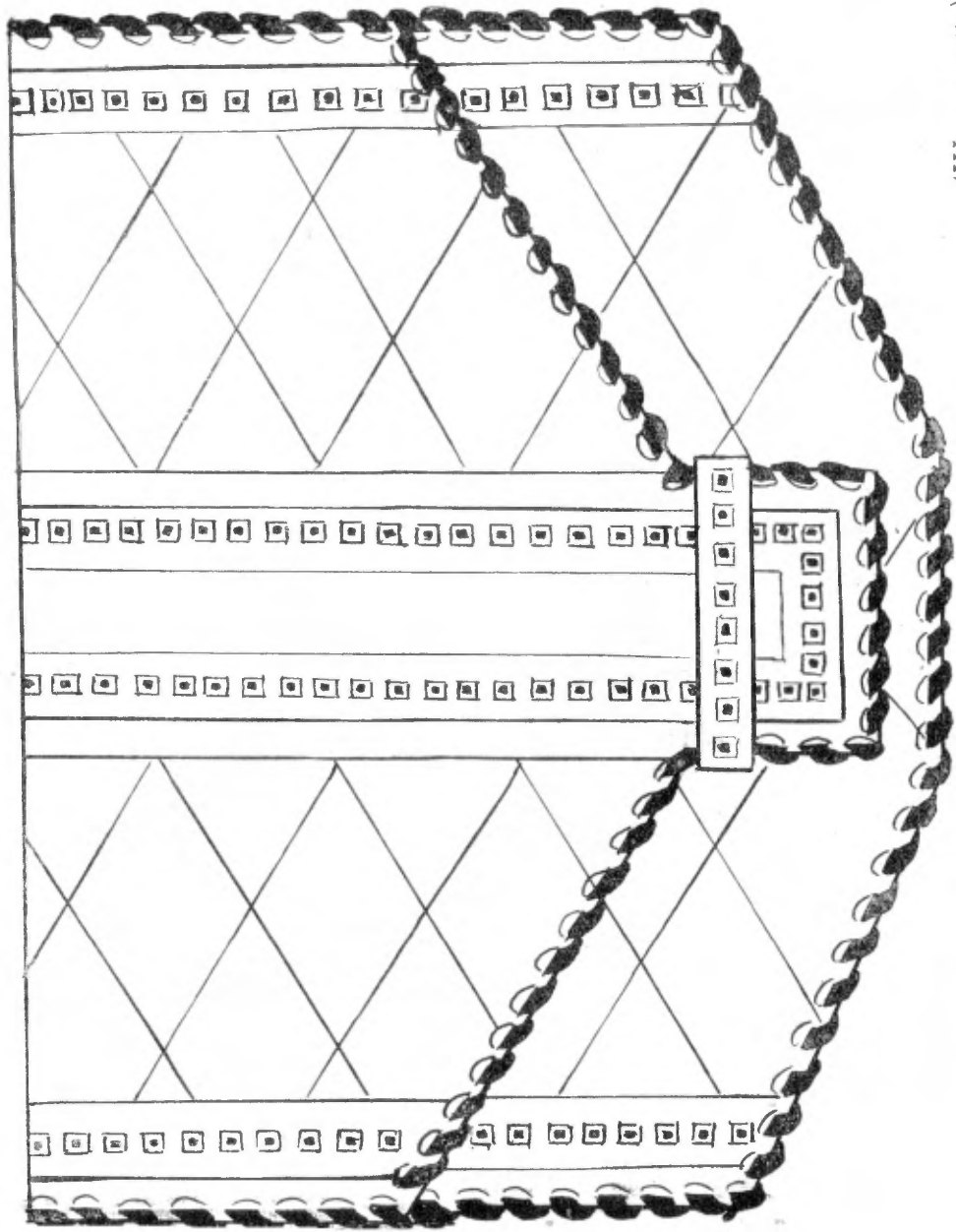

Fig. VI.

is die van figuur VI. Men knipt een schuin puntje aan het begin van het band en wanneer dit na een poosje slap wordt, doet men het iets verder opnieuw. Het af- en aanhechten gaat het mooist op plaatsen waar twee lapjes leer op elkaar komen, zooals bij de zakjes van het étui; door begin en uiteinde beide tusschen de lapjes te steken tusschen het laatste en het nieuwe gaatje. Het aanhechten bij enkel leder gaat op de manier als figuur VI bij A aangeeft. Niet zooals sommige leerbewerksters doen en een nieuw uiteinde op het oude plakken, want al werkt men eenige gaatjes dubbel, het gaat toch na eenig gebruik van het voorwerp los. Zorgt u er vooral voor dat de mooie glanzende zijde van het leerband bovenop komt. Bij hoeken knipt men het puntje van het leer, heel klein maar, weg.

Wanneer alles klaar is, steken wij de sluitinkjes in de daarvoor bestemde openingen. Nu moeten wij nog kleuren, door het taschje eenigen tijd in de zon te leggen. De tijdsduur hangt af van de sterkte van de zon. Op een mooien zonnigen dag, heeft men 's avonds al een lichtbruine tint verkregen. Even het leer bevochtigen bespoedigt ook wel wat. Later leeren wij het verven met allerlei tinten leerverf.

Een vakman heeft dus voor dit étui noodig een vel stevig karton om op te snijden (de wel gebruikte zinkplaat is mijns inziens niet aanbevelenswaard, omdat men de mesjes er spoedig bot op maakt), een mesje, een stempel, een metalen lineaal, een lijntrekker, een dunmes, een houten hamer, een lineaal met c.M.-verdeeling, leerband, een revolvvertang. Ik noem u al deze dingen, om u van alles goed op de hoogte te brengen. Wij amateurs kunnen wel met wat minder toe. Een oude kartonnen doos heeft iedereen wel, dus dit is ons bord, wie geen leermes bezit, kan voor klein werk wel een zeer scherp gewoon mesje nemen, om te beginnen althans, of het geheele snijden door knippen vervangen. Voor lijntrekker kan men desnoods de botte punt van een dikke aluminium breinaald gebruiken, alhoewel het werk niet zóó mooi wordt, maar voor een zeer zuinige beurs zou het kunnen. Wie handig is kan ook het dunmes vervangen door een zeer scherp gewoon zakmes. Een houten hamer kan vervangen worden door de meer leven makende gewone hamer.

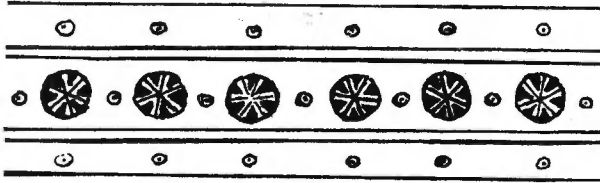

(Ware grootte)

HANDTASCHJE MET OVERSLAG

Handtaschje met overslag

Aan een flinke damestasch met patentsluiting en binnenzakjes zijn wij nog niet toe, dat zou nog te moeilijk zijn, maar nevenstaand eenvoudig modelletje kunnen wij wel eens probeeren als voorproefje.

Het is een zeer bruikbaar taschje en door de tusschenzetsels die er op zijn in komen, kan er heel wat in opgeborgen worden. Dat inzetten van die zijkstukjes is lang geen gemakkelijk werkje, want wanneer ze maar even scheef zitten, dan is het geheele werkstuk scheef en trekt de overslag van de goede plaats.

De sluiting gelijkt iets op die van de vorige les van de portefeuille. Men kan hiervoor in de plaats ook een drukkertje aanbrengen, maar dat is zoo alledaags, een sluiting als hierbij is aangegeven, is veel origineeler en sierlijker.

De versiering geeft een voorbeeld hoe men het stempeltje of ponsje eens anders toe kan passen dan wij het in de vorige les deden. Het lijnenwerk is aangebracht met den lijntrekker op het vochtig gemaakte leder. Er zijn talloze variaties van toepassing der stempelpatroontjes, hierboven hebt u twee voorbeelden, het eerste met rechte lijnen en twee verschillende stempelfiguurtjes, en het tweede met gebogen lijnen en een stempeltje met klavertjes.

De punten laten zich gemakkelijk met de lijntrekker aanbrengen. Voor het laatste randje is het raadzaam om eerst een teekening te ontwerpen op stevig papier, bijvoorbeeld teekeningpapier. Dan trekt men de teekening over op dun doorzichtig papier. Men legt dan deze calque op het vochtige leder en trekt voorzichtig de gebogen lijnen na, de plaats voor de stempels kan men even aangeven met een stipje in het midden. Natuurlijk moeten de lijnen goed aangebracht worden, want elk verkeerd streepje blijft zichtbaar. Het is echter wel de bedoeling om alles nog eens over te doen, wanneer het patroontje is verwijderd. Voor dergelijke korte lijntjes is het noodig om meer bij de punt van den

lijntrekker te werken, dan in de eerste les werd besproken; men krijgt anders langere streepjes dan men bedoelt.

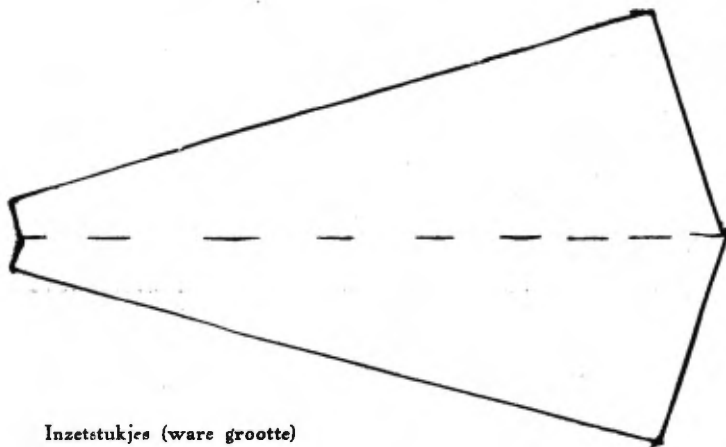
Wij hebben weer kalfsleer noodig. De grootte van het benodigde leer kan men het best berekenen nadat men een papieren model heeft geknipt. Wij knippen twee stukken en het sluitriempje, dat op dezelfde manier in het leer is aangebracht, als 't sluitriempje van de portefeuille. Daar de teekening op blz. 12 op ware grootte is, kan men al heel gemakkelijk het papieren voorbeeld maken, het grootste stuk is een zeshoekige reep met aan een der smalste zijden het lipje der sluiting, u moet zich hiervoor de klep naar boven uitgelegd indenken, het tweede is de voorzijde, die precies de omtrek heeft van de teekening en waarin de twee sneden worden gemaakt voor het riempje. Dan krijgen wij de tusschenzet-stukjes, die de vorm hebben zooals onderstaande teekening aangeeft; de stippellijn geeft de vouw aan.

Wij plakken deze stukjes leer eerst op de juiste plaats vast met leerlijm en maken wanneer dit droog is pas de gaatjes er in met de revolvertang.

Men kan het taschje nu weer als het vorige werkstuk door de zon zachtbruin kleuren, maar wanneer men eens verven wil, dan bevochtigt men een dot watten met verf en strijkt er vlug mee over het leer. Er is een groote verscheidenheid van verf. Sommige leerbewerksters gebruiken een in de handel gebracht poeder, dat in spiritus moet worden opgelost. De eenvoudigste wijze is

echter, de vloeibare verf klaar te koop. Men verkrijgt hierbij niet altijd dezelfde resultaten, al gebruikt men dezelfde vloeistof. De aard van het leer speelt hier een groote rol. Men kan op een afknipsel van het te gebruiken leder beter eerst eens probeeren, voordat men het werkstuk zelf gaat kleuren, dan ziet men het effect dat bereikt wordt.

Het is in alle gevallen raadzaam, het leer

Inzetstukjes (ware grootte)

eerst wat vochtig te maken, dan neemt het niet zoo dadelijk het vocht op, en **men** voorkomt dat men bij de eerste aanraking een donkere streep krijgt, waar **men** begint. Nu droogt het leder iets lichter op, omdat men de verf als het ware heeft verdund. Door nog eens weer te verven of herhaalde malen dit te doen, kan men precies de tint en donkerte krijgen, die men mooi vindt.

Wien het verven goed gelukt is, kan de middenreep van het taschje en de gestempelde zijkantjes iets donkerder maken door er nog een of tweemaal over heen te gaan, dat staat wel aardig.

Er bestaan ook kleurpotlooden voor leerwerk. Het gebruik hiervan heeft het bezwaar, dat zij alleen kunnen dienen bij kleine vakken en ook, dat zij de mooie nerf van het leder wegdrücken. Dit is al heel jammer. Bij kunstbewerkingen is het in de eerste plaats vanzelfsprekend, dat men de natuurlijke versiering van het materiaal tot haar recht laat komen. Dat de nerven, die in het leder zitten, hier voor in aanmerking komen, is te begrijpen. Vloebare verf verdoezelt geen nerf en is dus veel verkieslijker.

Bij grootere vlakken verft men dus met een dot watten of een klein sponsje, met een dun penseeltje werkt men daarna de hoeken bij; bij kleine vlakjes gebruikt men alleen penseelen.

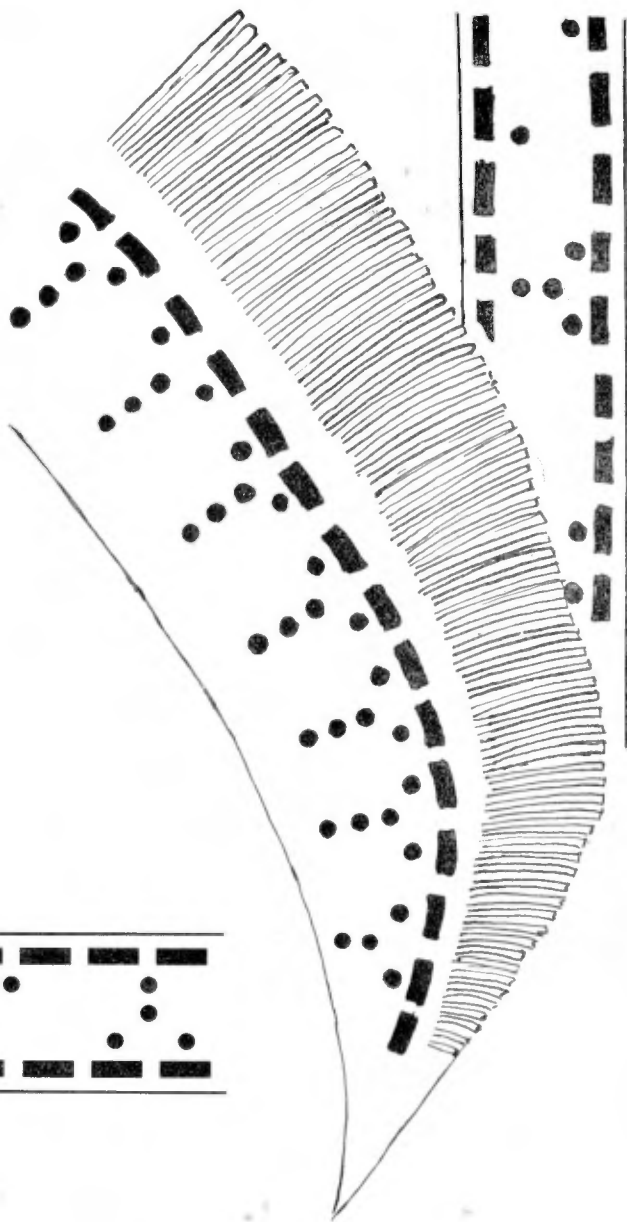
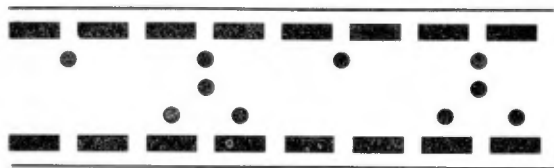
Wanneer nu de teekening en de verf zijn aangebracht en het leder goed is opgedroogd door het rustig eenige uren plat neer te leggen of over een gespannen touwtje op te hangen over een vouw, gaan wij de was aanbrengen. Wij mogen leer nooit drogen bij het vuur, want dan verschrompelt het.

Is de verf geheel door en door opgedroogd, dan gaat men „wassen”. De was wordt op een flanelle lap dunnetjes uitgesmeerd en even in het doekje gewreven, zoodat zij niet ineens op een plek van het leer bij de eerste aanraking een vlek kan geven. Wij wrijven vlug over de geheele oppervlakte van het leer en borstelen of wrijven daarna uit. Verrassend mooi is ons werk nu ineens geworden, van een dorre matte kleur hebben wij een levende diepe glans gekregen, het is een dankbaar werkje, dat „wassen”.

Nu kunnen wij gaan verbinden met leerbies, alle deelen worden omgehaald, ook de tusschenzetsels bovenaan en het voorstuk onder den overslag. Het is geen erg bewerkelijk taschje, wanneer wij alles keurig bij elkaar hebben, voordat wij beginnen, dan is alleen het drogen het meest tijdeischend werk. Daarom is het wel geschikt om eenige dingen tegelijk te maken, men kan dan terwijl het eene werkje droog moet worden, aan het andere voortwerken. Daar leerwerk zich zeer goed leent voor geschenkjes kan men gerust drie of vier voorwerpen onder handen nemen, ze zullen stellig te pas komen als dankbaar aandaard cadeautje!

GEDEELTE VAN
KRAAGJE EN
CEINTUUR

(ware grootte)

Lederen kraagje en ceintuur

Het leder, dat wij voor zulk mooi werk moeten aanschaffen, moet natuurlijk een zeer soepele en goed-geverfde soort zijn. De kraag, manchetten en ceintuur, die u op de foto op blz. 18 ziet afgebeeld, en waarvan ik een gedeelte van het kraagje en de ceintuur op ware grootte teekende, zijn van het mooiste suède, dat er te krijgen is. Toch behoeft het niet duurder te worden dan een in een winkel gekocht garnituur van crêpe de chine of crêpe georgette, integendeel, het komt slechts op de helft van dien prijs.

Wij hebben alleen leer noodig, leerband en onzen revolvertang. De liggende strepen zijn namelijk wit glacé leerbies, dat door op korten afstand van elkander geknipte gaatjes is getrokken, terwijl de gaatjes erboven niet bewerkt zijn, maar de stof van de japon door het kraagje laten schemeren.

De franje aan kraag en manchetten zijn op gelijken afstand van elkaar gegeven knippen, met een niet te kleine scherpe schaar.

Het eerste wat u kunt doen, is de gaatjes knippen met de kleinste opening van uw revolvertang. Wij beginnen met de ceintuur, die is recht, dus het gemakkelijkst. De afstand tusschen deze openingetjes is een halve c.M. Ik raad u aan om dit op een stukje stevig papier maar eerst eens te oefenen, want wij kunnen op suède niet zoo gemakkelijk merkjes zetten als op het in de vorige lessen gebruikte witte kalfsleer.

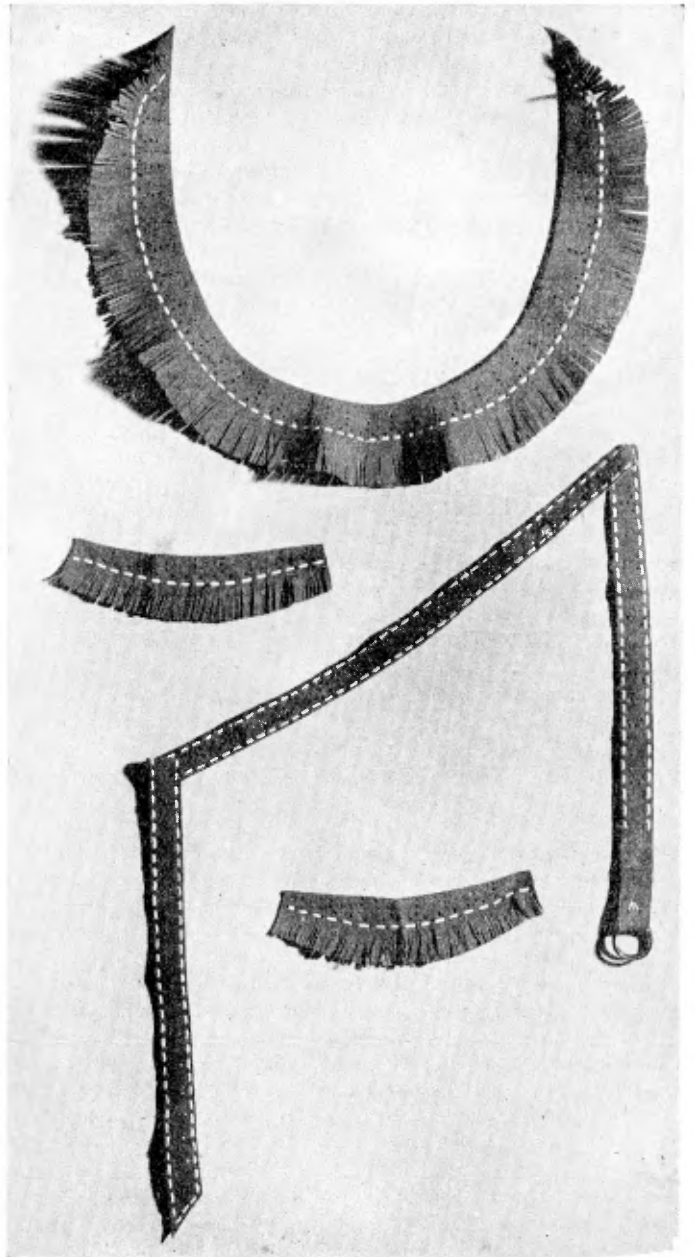
Wanneer u de beide kanten van de ceintuur klaar hebt, doet u het wijst om eerst het wit glacé leerbies door de openingetjes te halen. Men kan het bies wel in een dikke stopnaald, met wijd gaatje erin, steken, zorg dragend, dat de glanzende kant bovenop blijft. Er zijn ook speciale leernaalden in den handel.

De openingen, die nu nog aangebracht moeten worden, liggen steeds twee boven een wit biesje naast elkaar en daarna twee biesjes overslaan, altijd zoo doorgaand hebt u alvast het onderste rijtje. Daarna knipt u de twee boven elkaar liggende, die er tusschen geteekend staan op ons schetsje, en wanneer u dat over de geheele lengte gedaan hebt, knipt u nog die enkele gaatjes, die telkens tusschen het torentje voorkomen.

De sluiting bestaat uit twee ringen, die aan de eene kant gewoon tusschen een dubbel geslagen uiteinde zijn vastgelegd.

Wij knippen hiervoor drie gaatjes naast elkaar en eentje erboven en halen er een stukje wit leerbies door, zooals de foto laat zien. U ziet hierbij, hoe het afwerken bij kunstlederbewerking nooit leelijk behoeft te zijn, maar zelf versierend kan werken. Dit vastleggen van het dubbele riempje om de ringen,

KRAAGJE,
MANCHETTEN
EN CEINTUUR

moet wel stevig gebeuren, want het heeft nog al heel wat te verduren, telkens bij het dichtmaken van de ceintuur. Daarom moeten we de uiteinden van het leerbies aan de verkeerde kant van ons riempje maar met een knoopje samenbinden.

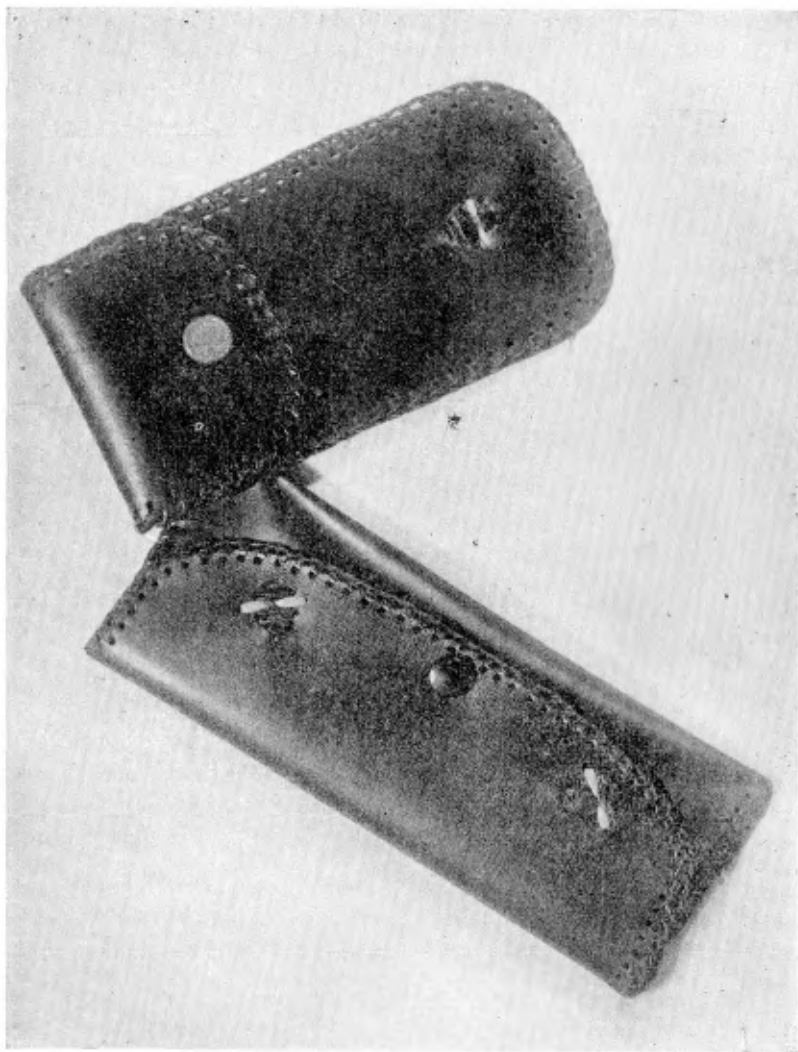
Het andere uiteinde van de ceintuur wordt bij het sluiten eerst door de beide ringen gestoken, van onderen naar boven, en wanneer het strak genoeg om het middel is aangetrokken, over de bovenste ring heen door de onderste gestoken. Zoo zit zij stevig vast; het is weer eens iets anders dan de gewone gesp.

Nu maar eerst de manchetten gemaakt, want de kraag is het moeilijkst. Wij leggen de goede kanten tegen elkander en knippen de franje van beide lapjes tegelijk, dan weten wij zeker dat ze hetzelfde uitvallen. — De knipjes zijn ruim 2 c.M. diep. Dan nemen wij de revolvertang en maken meteen een rijtje gaatjes vlak boven de franje, op een halven c.M. afstand en trekken het leerbies door die gaatjes, nu natuurlijk van elk lapje apart. Het is verder niet moeilijk om de siergaatjes op goede afstanden te krijgen, zij zijn het zelfde als op de teekening. Met een niet te heet strijkijzer wordt van de kanten tegenover de franjes een c.M. inslag naar binnen gestreken. Langs dit inslagje kan men evenals bij gewone stof met een rijgsteek de kraagjes onzichtbaar op de japon naaien. Bij het halskraagje gaat alles op dezelfde wijze als bij de manchetten, alleen de punten eischen eenige oplettendheid, doch dit is alles zoo duidelijk te zien in de teekening, dat een beschrijving overbodig is.

Wanneer wij het leerbies moeten aanhechten, dan steken wij het begin onder twee vorige lusjes door van achteren en gaan gewoon verder. Men behoeft hiervan aan de voorzijde niets te zien, als het met zorg gebeurt. Ons werk heeft dus een verkeerde en een goede kant.

Men kan ook zelf met leder overtrokken knopen bij dit garnituurtje maken.

Bijvoorbeeld een rijtje van 4 onder de kraag en eenige boven de manchet-sluiting. U neemt hiervoor een plat houten modelletje, ik kan ze u op aanvraag toezenden. Er wordt een rond lapje leer geknipt, dat aan de kanten $\frac{1}{4}$ c.M. buiten de knoop uitsteekt. U trekt een rijgdraad van gewoon garen in een zeer fijn naaldje, op $\frac{1}{4}$ c.M. van de rand door het leder, legt daarna de knoop met de bolle kant in de verkeerde zijde van het leer en trekt de rijgdraad aan. Dit wordt de achterzijde van de knoop. U doet eenige steekjes op elkaar om de rijgdraad vast te zetten en maakt nu op de gewone naaistersmanier een trensje op de achterzijde. Dit trensje dient als oogje waarmede men de knoop op de japon kan bevestigen, want wanneer men door het leder zou willen steken, komt de knoop te plat op de stof en breekt men een heeleboel naalden, wat hierdoor ook voorkomen wordt.

BRILLEN-ETUI'S

Twee verschillende brillen-étui's

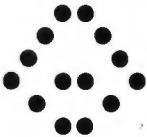
Het moeilijke van dit hoofdstuk is het afwerken en vasthechten der buitenkanten met een soort van doorhalen, dat vrij veel zorg vereischt.

Zooals U op de foto kunt zien, geeft het iets soliders aan het werk, het geeft een stevig randje, dat het leder strak en in den juisten vorm houdt, zonder grof te zijn. Integendeel het is heelemaal niet grof, het gevlochten biesje geeft het cachet van een verfijnde versiering. Nu U zelf aan lederbewerking doet, moet het U opvallen, hoe weinig tijd aan het meeste werk is besteed, dat men in winkels koopt of uitgestald ziet. De zijkanten zijn dan meestal maar dichtgenaaid met een naaimachine en het is opmerkelijk, hoe men zijn smaak ontwikkelt met dit „zelf-doen”, want wat men vroeger mooi vond, bevredigt nu in het geheel niet meer.

Wanneer wij wat verder zijn gekomen dan zal het U ook opvallen, wat een mooie technieken er bij lederbewerking toegepast kunnen worden en dat er nog wel heel wat meer uit te halen is, dan dat tegen elkaar zetten van felgekleurde vlakken, zooals het z.g. moderne werk U maar al te veel in winkelkasten vertoont.

Deze étui's hebben de maat voor een bril, kan men dien niet gebruiken, dan zijn zij eenige c.M. kleiner even geschikt voor een zakkammetje, bergplaats voor de zakdoek, die men niet gaarne los in zijn handtasch heeft, of zak-schuiertje en dergelijke.

Voor het staand modelletje hebt U twee lapjes leder noodig en voor het liggend model een stuk, dat in drieën wordt gevouwen. Wij maken eerst de versiering in de hoeken, want wanneer het étui eenmaal in elkaar is, kan men er niet meer zoo goed bij. Wij knippen hiervoor met het kleinste holpijpe van de revolvertang gaatjes, zooals bijgaand figuurtje aangeeft. Zij zitten heel dicht bij elkaar en oefenen op een stevig stukje papier kan ik wel aanbevelen, want doet men het in het leder niet dadelijk goed, dan is het onherstelbaar, en ons mooie leder bedorven. Voor het ornamentje hebt U een stukje leerbies noodig van de dubbele breedte, dit leer kan nauwelijks door de nauwe gaatjes, waardoor het juist zoo mooi bol op den ondergrond komt te liggen en een heel klein beetje over elkaar valt, wat een aardig effekt geeft. De tekening laat zien, hoe wij door moeten rijgen. U begint bij het linksche gaatje onderaan, steekt daarna door de rechtsche onderaan en dan van onderen naar boven door

het linksche op de tweede rij en legt meteen het beginsteekje vast door het er onder te schuiven, onder aan het werk.

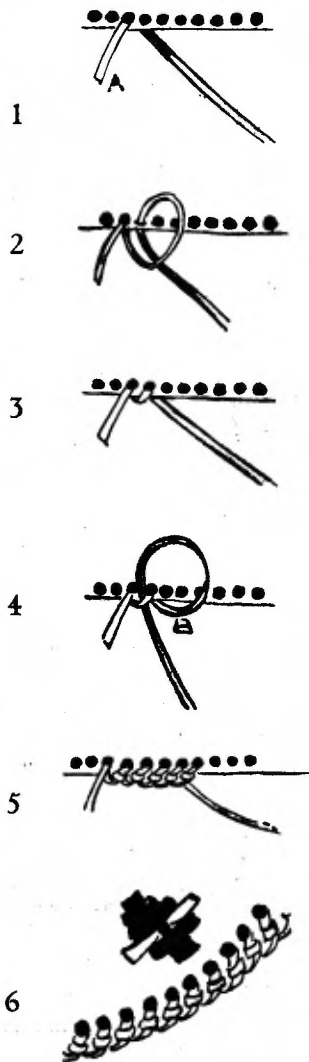
Nu gaan wij door het rechtsche gaatje op de tweede rij, en zorgen voortdurend, dat steeds de mooie glimmende kant boven blijft, op de derde rij leggen wij crême leerband in en hechten dit ook aan en af door het onder het bruine biesje te steken, dat nu van onderen schuin naar het linksche gaatje op de vierde rij naar de bovenkant gaat, vandaar weer door het rechtsche naar onderen enz. enz.

Bovenop gaan wij dus steeds van links naar rechts en onderaan in omgekeerde richting, dan kan het biesje niet scheef trekken en hebt U door de lusjes, die zich onderaan vormen, gelegenheid om af te hechten.

Wanneer de ornamentjes klaar zijn, slaat U er even op met den houten hamer; wie die niet heeft, heeft kans, met een metalen putten in het leder te slaan en moet dus zeer voorzichtig te werk gaan of het maar liever niet doen.

Wij strijken een eenige m.M. breed randje leerlijm op de plaatsen waar de twee stukken op elkaar gehecht worden, bij het liggende model dus de twee derde deelen onder den klep op zijde; wij beginnen met het omhalen en vlechten recht bovenaan en bewerken de klep eerst, dan behoef men, wanneer men een lange bies neemt, op dit meest in het oog vallend gedeelte niet aan te hechten.

Nu volgen wij de werkwijze van figuur 1—6. A is het begin van de bies, die wij afhechten door hem een eindje mede te werken; om het aflezen gemakkelijker te maken, heb ik het er bij laten hangen. Bij A zien wij, dat men van boven op het leder begint en naar onderen steekt; bij onze vorige lessen was men hierbij niet aan een bepaalde richting gebonden, dus even goed opletten nu! Daarna

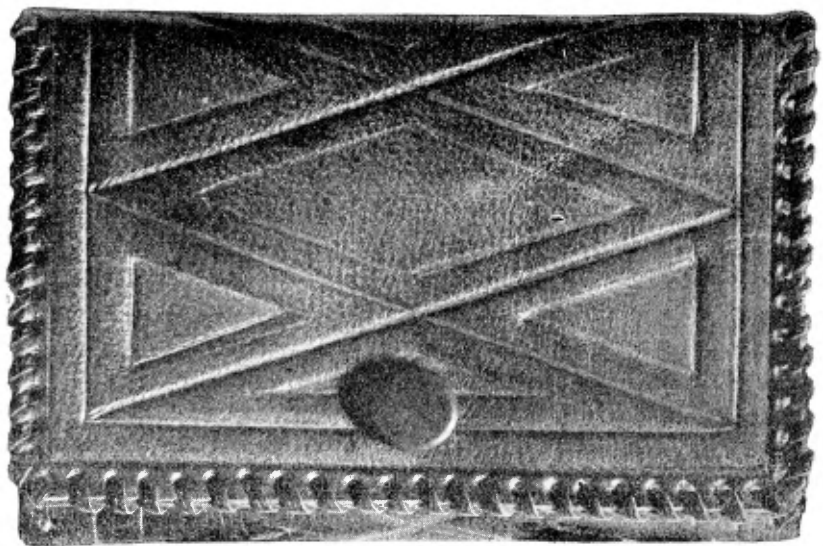
steken wij gewoon door het volgende gaatje (zie fig. 2) en halen nagenoeg geheel aan (zie fig. 3), steken vervolgens ons leerbies door het gevormde lusje (zie fig. 4).

Wanneer de punt van ons leerband er door is, trekken wij dadelijk het lusje waar wij doorheen staken, aan, hiervoor trekt U aan het band bij B in fig. 4. Wij herhalen nu steeds fig. 2, 3 en 4 en verkrijgen dan 5.

Wanneer dit omhalen af is, kunnen wij weer even plat slaan. Hierbij is een gevaar waar negen van de tien beginnelingen invliegen! Wij slaan in ons arbeidsvuur het onderste gedeelte van onze drukker (zie bladzije 28) plat tot onze groote schade, want wij kunnen geen nieuwe meer aanbrengen, zonder het taschje te beschadigen.

De étui's, die U op de foto ziet, zijn van bruin geverfd leer (zoowel binnen- als buitenzijde), het bies is iets donkerder bruin en crème. Een alleraardigst effect geeft ook zwart leder, met zwart en wit bies en met rood en crème bies.

Zie voor het omhalen met terugwerksteek ook de étui's op bladz. 39 en 40.

PORTEMONNAIE

Modeleeren

In de instrumentendoos van den vakman vindt men een groot aantal spateltjes en modeleurs, speciaal voor het aanbrengen van hoog- en laag-relief. Zij hebben spitstoeeloopende en ronde voetjes in een groote verscheidenheid van vorm en maat. De amateur behoeft deze echter niet aan te schaffen. Men kan met een modeleur met rond voetje reeds heel wat bereiken en met wat handigheid ook best de scherpe hoeken maken, zoodat het spitse voetje van de andere modeleur ook wel gemist kan worden.

Zooals bij elk werkstuk, dat later met leerbies moet worden omgehaald, trekken wij hier met den lijntrekker de omtrek A (zie teekening op bladz. 26) langs alle zijden van ons leer. Wat in de teekening grijs gekleurd is, moet worden neergedrukt en al het overige wordt later omhoog gehaald. Wij gaan eerst alle lijnen opzetten, die de scheiding zullen vormen tusschen hoog en laag; hiervoor maken wij het leder eerst weer vochtig en bewerken het met den lijntrekker en de houten lineaal. Het ontworpen patroon is zóó gemaakt, dat op de overslag van de portemonnaie juist een groote ruit valt met aan weerszijden het afgekapte ruitje, dat boven en onderaan even groot is (zie de fotografie).

Hierbij kunt U opmerken, dat bij het ontwerpen van patronen, al lijken die nog zoo eenvoudig, heel wat overleg noodig is geweest; hier hing het af van het taxeeren van de afstanden 1 tot 2, 2 tot 3 enz.

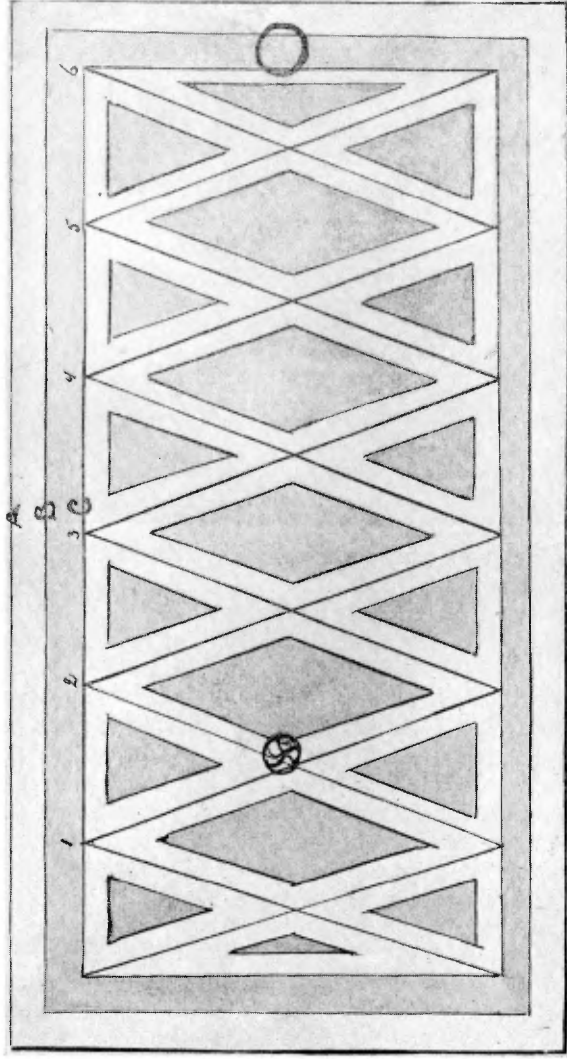
Wanneer wij A langs den geheelen omtrek met een dun lijntje hebben aangebracht, trekken wij B en C en daarna moeten wij met ons houten lineaalje de afstanden 1, 2, 3 enz. met de punt van de lijntrekker als een dunne stip nangeven. Vervolgens zetten wij op dezelfde wijze deze stippen aan de tegenovergestelde kant en trekken nu forsche schuine lijnen van punt tot punt, zooals de teekening aangeeft.

Op het oog zetten wij daarna in al de door de ruiten gevormde stompe en scherpe hoeken, weer puntjes en verbinden die ook met lijnen. Dit lijnenwerk telt mede in de versiering, dus mag het uit goed zichtbare strepen bestaan.

Nu nemen wij onze modeleur in de rechterhand, plaats en de wijsvinger van de linkerhand op het voetje en drukken zachtjes het grijs der teekening neer, vanaf de lijnen naar het midden.

Wij duwen zachtjes, want er mogen natuurlijk geen rimpels komen, dus niet alles ineens neer willen drukken, maar herhaaldelijk zacht duwen en met de linker-

Het bewerkte stukje leder waarvan de portemonnaie wordt vervaardigd

wijavinger de richting aangevend vanaf de lijnen naar het midden en telkens weer eens het leder bevochtigen, wanneer het droog geworden is. Het kan gebeuren, dat wij de lijnen zelf wegdrücken, deze worden dan met den lijntrekker er weer ingemaakt. De richting van het spateltje is zoo, dat het met het patroon meegant en zijn doorsnede loodrecht op de lijnen staat. Wij houden de modeleur vrij plat, zooals u op de teekening kunt zien.

Wanneer wij dit alles met zorg hebben gedaan, hebben wij reeds een heel aardig effect bereikt, het grijs der teekening glanst nu eenigszins door de bewerking en heeft bij verven een beetje donkerder kleur dan het overige en men kan het nu als klaar beschouwen, nadat men alle hoekjes nog even heeft nagezien en aangespitst. Maar men kan het ook nog mooier trachten te maken, door het wit der teekening wat op te bollen van onderen, zoodat het hoog en laag nog beter uitkomt. Hiervoor bestaan bolvormige instrumentjes, die men knotsjes of bolspatels noemt. Wij nemen eenvoudig onzen modeleur, keeren hem om en duwen met de bolle kant het leer op, nadat wij het bovenaan weer oermt hebben natgemaakt. U neemt het leder in de linkerhand, met de wijs- en middelvinger boven en de overige vingers onder en bewerkt het met de rechterhand. Het omgekeerde spateltje gaat nu weer heen en weer over het leer, nu aan de onderzijde precies tusschen de wijduitgespreide twee vingers bovenop, die zich geleidelijk verplaatsen.

Wij hebben het ons met dit patroon gemakkelijk gemaakt, omdat men de rechte lijnen zonder moeite kan volgen. Heeft men echter een ontwerp van bladeren, bloemen en vruchten, of eenig ander fijn figuurtje, dan is het noodig, dat men de teekening met carbonpapier eveneens op de onderzijde van het leer aanbrengt. Men moet dan eerst een merkje geven in twee uithoeken, die onderaan zichtbaar zijn en zorgen, dat dezelfde punten van de teekening op deze merkjes vallen, waardoor wij alles op de juiste plaats kunnen krijgen. Nu legt men het leer omgekeerd, dus met de goede zijde, op een stuk viltpapier. Dit is zacht en zal, wanneer u nu net zoo te werk gaat als aan de bovenkant gedaan is, het leder gelegenheid geven uit te rekken en op te bollen. Natuurlijk gaat het patroon nu niet meer weg, maar wil men het buitengewoon mooi bol houden, dan moeten alle bolle vlakjes nog opgevuld worden met een mengsel van leerfriezels (dunmes) en leerlijm. Wanneer dit klaar is, plakt men voeringleer of boekbinderslinnen er over heen, omdat men anders geen mooie binnenzijde krijgt. Men kan dit alvast wel eens probeeren als men wil, maar ik ben voor dit eerste modeleerwerkje al ruimschoots tevreden, wanneer men mooie rechte lijnen en zuivere hoeken heeft gemaakt, want het werk blijft in alle gevallen toch zeer goed zichtbaar.

Na het modeleeren gaat men weer verven en wassen en alles doen wat in de vorige lessen is beschreven. Met verven zullen velen nog wel niet het mooiste bereikt hebben, dit kleine lapje is heerlijk om nog eens te oefenen.

Wie een te lichte kleur kreeg, moet nog maar weer laten drogen en herhalen tot de juiste kleur verkregen is. Twee verschillende kleuren over elkaar heen geven soms een prachtig effect, bijvoorbeeld oranje en bruin er over heen.

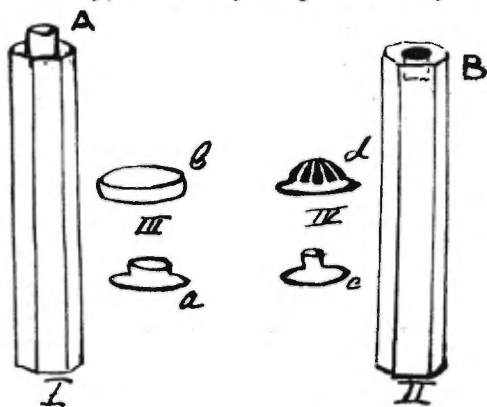
Wij kunnen nu een heel eenvoudige portemonnaie maken, door het lapje in drieën te vouwen en om te halen. Daarvoor neemt u voeringleer, plakt het op maat gesneden leer op de achterzijde, doch alleen een halve c.M. der buitenzijde. Wij moeten de voering vooral bij de vouwen zeer strak ophijmen, omdat men anders later een te ruime voering krijgt met rimpels. Wie wel eens taschjes maakte, weet dit reeds bij ervaring. Wanneer de onderdeelen der drukkertjes nog aangebracht moeten worden, doen wij dat nu eerst. Hiervoor worden zooals bijgaand tekeningetje laat zien, twee koperen staafjes in den handel gebracht. I met een dunner uitstekend staafje bij A en II met een uitholling bij B. Het complete drukkertje bestaat uit vier onderdeelen, twee bij III en twee bij IV in de tekening. Men knipt nu eerst in de klep van de portemonnaie op de juiste plaats een gaatje met den revolvertang, juist zoo groot als het gaatje van IIIa, steekt dit in het gaatje onderaan het leder en past bovenop het knopje IIIb erop. Leg nu de klep met de verkeerde kant naar boven op een

zachte ondergrond, zet staaf A in het gaatje en geef eenige flinke slagen met de hamer erop, dan zit dit gedeelte vast. Probeer even of u het knopje nog kunt draaien, is dit het geval, dan zit het nog niet vast genoeg en moet u nog eens er op slaan met de hamer.

Nu vouwt u de portemonnaie dicht en zoekt het punt waar het onderste deeltje van den drucker moet komen. Maak nu een kleiner gaatje met den revolvertang, met de breedte van IVc en steek dit in het gaatje, pas nu IVd bovenop, zet de uitholling van staaf II op het drukkertje en sla het weer

vast met een hamer tot het niet meer kan draaien. Na het aanzetten der drukkers gaan wij omhalen.

Er bestaan verschillende soorten staafjes. Bladzijde 4 laat u bij no. 9 op de

Into een ronde soort zien. De gebruiksaanwijzing is hiervoor dezelfde.

Als verfkleur raad ik u aan voor lichtbruin, mahoniekleur en voor donkerbruin een fleschje nègre; bij één of tweemaal bevochtigen met een dot watten geeft dit een mooie donkerbruine kleur, die buitengewoon fraai is, wanneer men nog eerst voor deze nègre oranje heeft geverfd.

Verder zijn er nog alle mogelijke andere kleuren in den handel, rood, grijs, groen, blauw, beige, enz. Door menging kan men nog een massa andere kleuren zelf maken.

OVERSLAG VOOR POSTPAPIERBLOC

Modeleeren van een bewerklijker voorwerp

Op de foto hiernaast ziet u een in modeleerwerk uitgevoerde overslag voor een postpapierbloc.

De teekening moet overgebracht worden met potlood of inkt, maar vooral met gebruik-making van de lineaal, om zuivere strakke lijnen te verkrijgen, op n.g.n. calqueerpapier, dit is doorschijnend papier. U moet haar eerst vergrooten of, wanneer u dit te moeilijk vindt, er een aanvragen. De bedoeling is om deze calque voor meerdere werkstukken te bewaren, daarom maken wij een tweede overtrek. Het overtrekken der lijnen is een heel gemakkelijk werkje, u legt het voorbeeld slechts onder uw doorzichtig calqueerpapier en zet de beide vellen met punaises vast, zoodat ze niet kunnen verschuiven en trekt de lijnen maar na. Dan legt u uw teekening op het bevochtigde leder en brengt met de lijntrekker allen over op uw modeling-calfs-leder.

Modeling-calf is prachtig leder, het is wel duur, maar op de fotografie kunt u zien, wat een schitterend resultaat u daarmee verkrijgt.

De punaises steekt u nu op de 4 plaatsen, waar, bij het voltooien van het werk, met leerband de revolvertanggaatjes komen, dan ziet u later geen beschadiging hiervan.

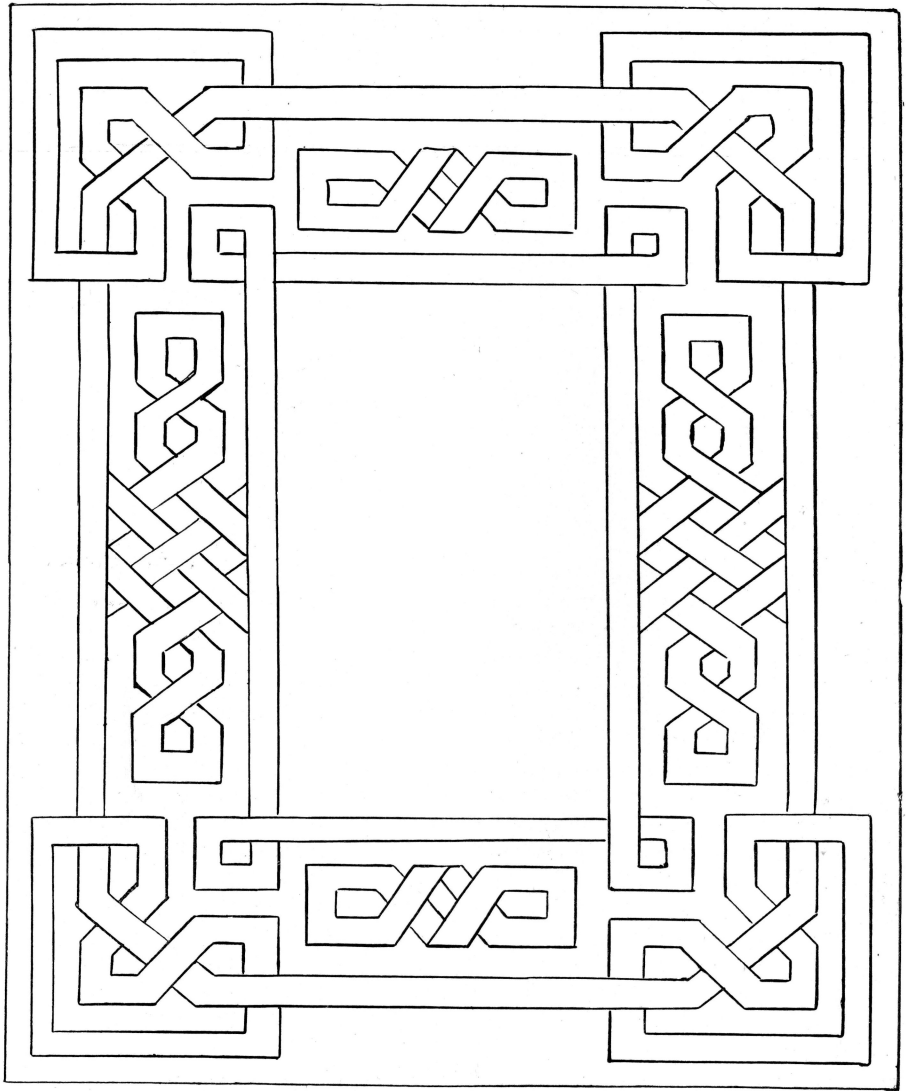
Het is een precies werkje, dat overbrengen van een teekening op leder, want u weet reeds dat ieder te ver doorgetrokken lijntje nooit meer te verwijderen in en later het werk zal ontsieren, oppassen dus! Het beste is om dit overbrengen achter elkaar af te maken, het is ongeveer een half uur werk, dus dat kan best.

Wanneer het leder opgedroogd is kunt u het met heel veel moeite weer bevochtigen, door voorzichtig twee in een lijn liggende punaises te verwijderen en het tekenpapier op te lichten, maar wanneer men even vlug heeft door-gewerkt, zal het niet eens noodig zijn, het is ons slechts om zeer dunne lijnen te doen en die laten zich in bijna droog leder ook wel overbrengen.

Wanneer u nu het tekenpapier hebt verwijderd, zult u zien, dat u wel hier en daar een lijntje hebt overgeslagen, maar deze laten zich gemakkelijk nog terugvinden en bijwerken.

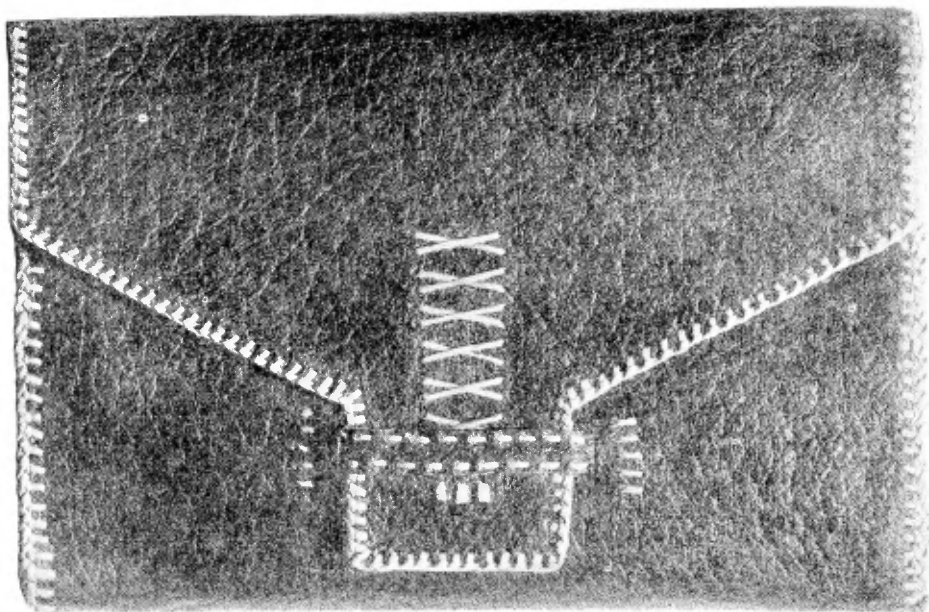
Het modeleeren vindt u in het vorige hoofdstuk, hierover behoef ik nu niet meer uit te wijden; wanneer dit klaar is, moet u verven. Het hier gefotografeerde overslag is eerst eikenbruin geverfd. Toen het geheel droog was, is het overgeverfd met oranje verf, ik verkreeg toen de kleur van een wilde kastanje, heel mooi, probeert u het ook maar eens.

Het afwerken geeft nog eenige moeilijkheid. De achterzijde kunt u van leer

maken, maar dat is vrij kostbaar, veel goedkoper komt een cartonnen achterzijde. Wij plakken dit met leerlijm, een smal randje aan de uiteinden van het leer van boven en halen de buitenkant om met leerbies evenals het leder zelf.

Dit carton bestaat uit een dubbelgeslagen vel bruin siercarton, dat aan één zijde een insede heeft waar de bordpapieren onderzijde van het schrijfblok ingestoken kan worden, zoodat dit vast zit in den overslag en verwisseld kan worden tegen een nieuw blok, zonder het geheel te beschadigen.

DAMESTASCH

Sterke groote damestasch

Nu gaan wij iets maken, waar veel naar gevraagd wordt, n.l. een flinke groote onverslijtbare tasch.

Dat moet natuurlijk zeer sterk leder zijn, waarop men niet ieder krasje of vlekje, dat erop komt, blijft zien. Varkensleder in een donkere kleur, bijvoorbeeld donkerbruin geverfd, voldoet aan al deze eischen. Doordat het een diepen, zich naar alle kanten verspreidenden nerf heeft, ziet men werkelijk krassen niet zoo gauw en daar de oppervlakte glad is, neemt zij geen vlekken op, bij dit alles is varkensleer werkelijk onverslijtbaar sterk. Nu moeten wij ook een dik soliede bies nemen, iets breeder dan wij tot nog toe gebruikten en het ornament moet zoo ontworpen worden, dat het niet dadelijk kapot gaat. Dat zijn allemaal groote eischen, want wij willen natuurlijk toch gaarne een recht sierlijk voorwerp ervan maken. In het ontwerp, zooals u op de fotografie ziet, meen ik geslaagd te zijn, zoowel wat vorm als versiering aangaat, een mooi en toch degelijk en origineel geheel te geven.

De figuur laat zien hoe de kruisjes loopen en waar de nopjes liggen. Zoo'n nopje eischt eenige vaardigheid, de eerste keer zal het wel niet dadelijk zoo goed gaan, maar dan knipt u het maar weg en begint even opnieuw. Wij gebruiken hiervoor een leernaald, en steken het smalle bruine bies in het oog der naald, evenals men dat bij naaien zou doen. Met uw dunmes dunt u het uiteinde, dat door het oog moet, anders wordt het een hinderlijk dik propje, waardoor dit werkje mislukt. U steekt de naald nu van onderen naar boven door een daarvoor bestemd gaatje (kleinste holpijpe van de revolvertang), daarna trekt u uw bies zoover mogelijk door en houdt de naald vlak bij het leer met de punt naar het leer gericht. Nu windt u het leerbies vlak bij de klep viermaal niet al te strak om de punt en steekt daarna weer terug door hetzelfde gaatje en trekt de biesdraad flink aan en het nopje is klaar.

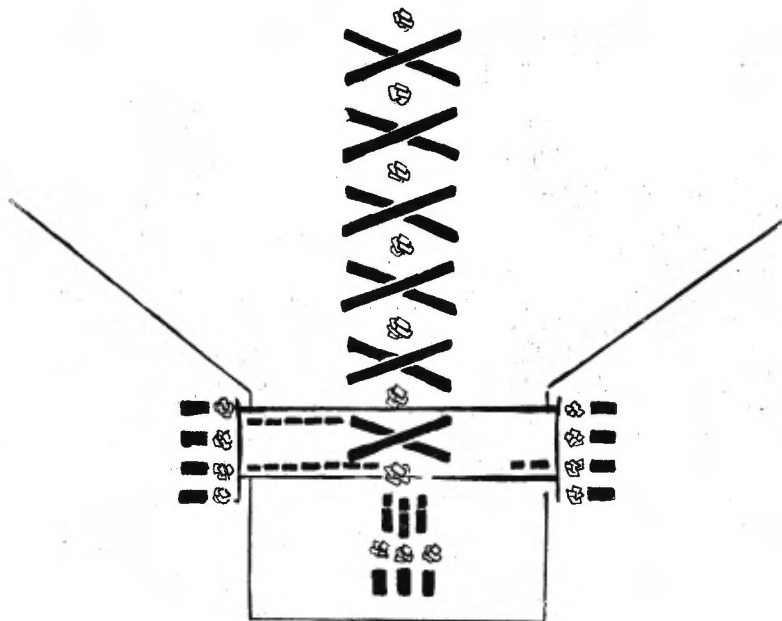
De verdere versiering duidt de foto aan; met het schetsje samen is het na de lessen, die wij reeds hebben gevolgd, niet moeilijk. In de schets teekende ik ook het kruisje van de klep, dat onder de lus valt, de lus daarentegen gaf ik niet geheel aan, u kunt zich die rijgsteek van crême bies wel voorstellen en het zou de teekening maar rommelig en onduidelijk maken.

Bij het maken van de kruisjes lette men erop, dat ze allen in één richting komen, van rechts naar links boven of omgekeerd. De nopjes zijn bruin, alle verdere versiering is crême. De omhaalsteek maken wij liefst met het dubbele knoopje, zooals wij in het voorlaatste hoofdstuk bespraken en teekenden, het is

sterker en mooier, doch houdt wel veel meer op. Wie daartegen bezwaar heeft kan natuurlijk ook de gewone omhaalmethode volgen, doch dan met een millimeter breeder bies.

De tasch is geheel gevoerd met velours croûte in een lichtere tint. Wij leggen hiervoor de goede kant van ons leer op tafel en bestrijken eerst de klep aan de verkeerde zijde langs den geheelen omtrek met een c.M. breed randje leerlijm, die u reeds bij het eerste werkstuk hebt aangeschaft. Denkt u eraan 't busje telkens vlug te sluiten, om indampen te voorkomen. Nu legt u de voering met de goede kant naar boven op de klep, zoo dat alle zijkanten keurig passen en strijkt met de vlakke hand alles goed glad, in de richting van het midden-gedeelte.

Wie gaarne een zakje in de voering heeft, kan dat er eerst op rijgen met een steek als op de lus voorkomt. In het midden zou men dan een ornamentje aan kunnen brengen van drie crême streepjes met drie nopjes van bruin bies er boven.

De tasch op de fotografie heeft een bruin varkenslederen zakje in driehoekvorm, dat er met een crême biesje is opgeregen.

Het knippen van de gaatjes geeft hierbij wel eenige zorg, u kunt er niet gemakkelijk bij, maar u mag het velours oprollen en er voorzichtig de revolvertang omheen doen; mocht het iets kreuken, dan is dat geen bezwaar, want die kreukels gaan er vanzelf met een paar dagen weer uit, krasjes echter niet, dus behoedzaam de revolvertang hanteeren is wel gewenscht. Ook de hoogste gaatjes op de klep van boven zijn moeilijk bereikbaar, maar bij voorzichtig en stijf oprollen gelukt dit ook. Hiervoor rolt u de goede zijde naar binnen, want een krasje aan de verkeerde kant schaadt niet. Wie nog een tweede zakje wil hebben, kan de voering onder de klep gedeeltelijk los laten, met een rijgsteek dicht naaien boven de lus, 16 c.M. breed en 9 c.M. hoog, en boven aan, de voering en het buitenleder beiden omhalen en wel de rijgsteek bruin en bovenaan crême.

Nu kunnen wij op verschillende manieren voortgaan. Men kan eerst het geheele suède opplakken met een c.M. breed randje op zijde alleen, maar om het mooi uit te laten komen, wat nog al een struikelblok is, maakte ik eerst de klep heelemaal af met boorbies en ging toen de zijkant verder afwerken. Dat wil zeggen de inzetstukken aan de zijden bevestigen, zooals wij dat in het kleine handtaschje van het tweede hoofdstuk deden.

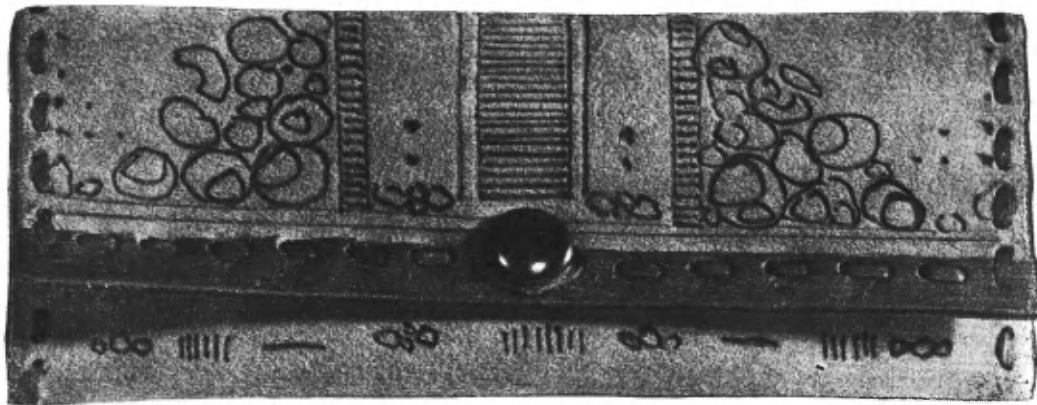
Leer pletten, schroeien en zanden

In dit hoofdstuk gaan wij zakkam-étuitjes behandelen, drie voorbeelden van leder pletten en schroeien. Men noemt dit wel eens „branden”, maar erin „branden” moogt u uw ornament niet, gebrand leder brokkelt af, krimpt ineen en wordt leelijk zwart.

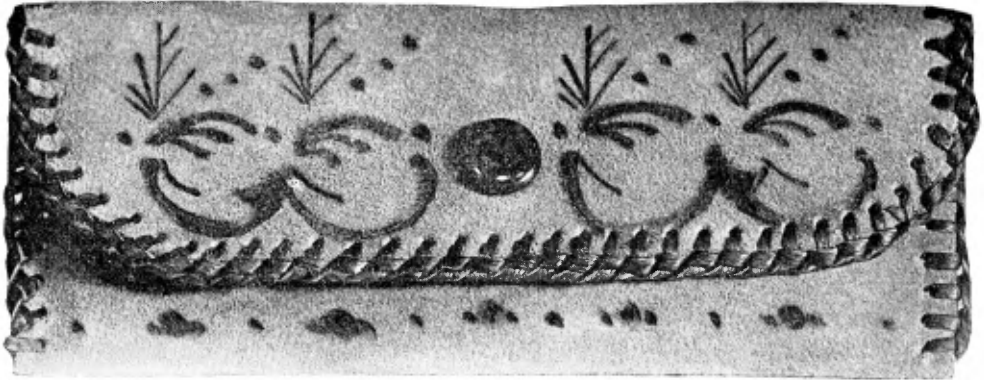
Wanneer uw werk een van deze drie eigenschappen vertoont, is het fout, daarom moet men zacht over het leder heen gaan met een verhitte naald. Zoo'n schroeinaald heeft een platte vorm en geen punt; inrichtingen van lederbewerkingen gebruiken een electrisch apparaat, waaraan verschillende naaldvormen kunnen worden aangeschroefd, ook wel een plat vlak, waarmede men geheele vlakken bruin kan schroeien.

Wij gaan ons echter weer behelpen en wel met een stompe platte naald in een kurk. De kurk dient als handvat en zorgt er voor, dat gij uw vingers niet brandt aan den heeten naald. Zoo'n bovenbedoeld electrisch apparaat wordt aan het lichtnet of het stopcontact ingeschakeld; wij gebruiken echter voor ons „kurknaaldje” een flambeerlichtje. Heeft u dat niet, dan neemt u een thee-lichtje of een spiritus- of gasvlammetje, houdt de naald boven het vlammetje, dus niet onder in de vlam, want daar is het niet het warmst.

Wij moeten nu telkens, wanneer het naaldje onderaan afgekoeld is, opnieuw verhitten, dit houdt natuurlijk wel wat meer op dan bij gebruik van een electrisch apparaat, maar het heeft toch ook een voordeel en dat is, dat de lijnen

die men trekt niet overal even donkerbruin gekleurd worden, hetgeen een bepaald charme aan schroeiwerk geeft.

Een groote moeilijkheid is het, om een bepaald patroon over te brengen van het ontwerp-papier op het leder, daarom geef ik maar geen groote voorwerpen (schrijfmap of i.d.), maar eenige kam-étui's met dadelijk op het leder uit de hand geteekende patroontjes, die zoo ontworpen zijn, dat er wel eens iets naar links of rechts uitgeweken kan worden met de naald, zonder dat het de tekening schaadt.

Het makkelijkst zijn de ingevulde vlakken met kringetjes, het doet er namelijk niet toe of men iets grooter of kleiner kringetje maakt, ook de korte rechte lijntjes, zooals u die in het eene rechtlijnige overslagje ziet, zijn voor den slechtsten tekenaar nog niet moeilijk. De cirkeltjes van het andere taschje kunt u trekken om de stop van uw flambeerlichtje, maar het zal zoo uit de hand ook wel lukken.

Ziet u de variatie in de omboring met leerbies in het rechthoekige étui? Dat hadden wij tot nu nog niet besproken. Het is een rijgsteek, een sober lijntje geeft het, dat het bij bepaalde ontwerpen goed doet.

De andere twee zijn afgewerkt met de terugwerksteek van het 4e hoofdstuk.

Wij kunnen niet alle leder gebruiken voor schroeiwerk. Ten eerste moet het lichtgekleurd zijn of wit, ten tweede moet het een ruwe oppervlakte hebben, anders valt er niets te pletten of weg te schroeien. Croûte suède, butt splits, zeehondensplit en dergelijke leersoorten zijn er geschikt voor.

Men kan hierop ook stempelen, door de stempeltjes te verhitten; men moet

in dit geval echter niet schroeien, want dan rimpelt het leder op, gaat krimpen en het geheel is bedorven. Wij krijgen nu geen bruingekeurd, maar meer een geplet ornament. Als vlakvulling is het heel aardig. Men zet dan de stempel-indrukjes allemaal keurig naast elkaar. Met heel kleine stempels, bijv. een punt of kringetje, heet dit „zanden”.

Omdat ik mij voorstel, eenige voorwerpen met u te maken, die in uw tasch van de vorige les passen, nam ik hetzelfde croûte velours voor dit schroeien, waarmede ook uw tasch is gevoerd.

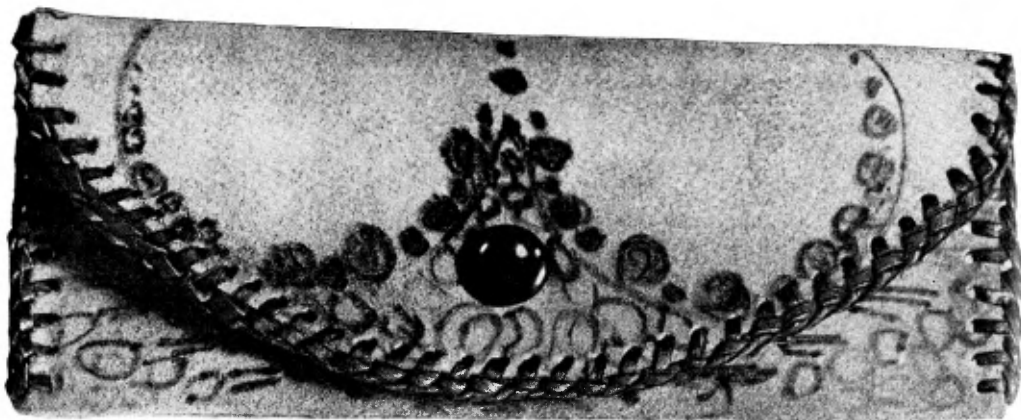
Nu gij deze techniek bestudeert en u wat geoefend hebt met dit étuitje, kunt u in uw tasch van binnen aan de klep nog een harmonieerend ornament aanbrenge. En wanneer na veel gebruik, de binnenzijde der tasch eens een vlekje mocht krijgen, kunnen wij dat prachtig wegwerken met zoo'n schroeiornament.

Ik zou het aardig vinden, wanneer u nu zelf eens wat patroontjes verzont, het gaat zoo gemakkelijk bij dit werk.

Ik nam bruin leerbies en drukkertje, omdat dit het beste past bij het croûte en de schroeiokleur.

Wie echter vlakjes met leerverf wil invullen, wat heel goed gaat op croûte velours, kan drukkertjes en bies nemen in de gewenschte kleur. Er bestaat ook leerbies om zelf te verven, het is licht beige en neemt elke kleur dadelijk op.

Wie grootere en ingewikkelde, vooruit op papier ontworpen, figuren aan wil brengen, moet op z.g. calqueer-papier teekenen en met een naald of speld gaatjes prikken langs alle lijnen; men legt de ruw te bewerken zijde van het

leer boven en steekt punaises aan de hoeken om het er opgelegde ontwerp te bevestigen. Met een lapje met houtskoolpoeder wrijft ge nu over het ontwerp, de poeder gaat door de gaatjes en ligt in fijne lijnen afgebeeld op uw leder. De lijnen kunt u nu voorzichtig volgen bij het schroeien. „Voorzichtig” zeg ik, omdat het houtskool makkelijk weggeveegd wordt.

Wie groote vlakken wil vullen, kan deze ook arceeren (zie een klein voorbeeld hiervan bij het rechthoekig overslag op de foto op blz. 38).

HANDTASCH

Peau de suède

Het inzetten van reepjes

Treffend is bij lederarbeid de verscheidenheid van mooie kleuren, die men bij het te verwerken materiaal in handen krijgt. Iedere handenarbeid heeft zijn speciale charme, een aantrekkelijkheid die men bij iedere tak van huisvlijt in meerdere of mindere mate aantreft. Bij het bewerken van leder is het stellig de eigenaardige schoonheid van het leder-zelf, reeds vóór het enigerlei behandeling heeft ondergaan, dat de bewerking bijzonder animeert.

Het peau de suède, dat wij nu ter hand nemen voor het verkrijgen van een nieuwe techniek, is bekend om de gloed, die over de fluweelige oppervlakte ligt, vooral wanneer men er zacht met de hand over strijkt en ook om haar mooi harmonieerende kleuren onderling, die ons treffen, wanneer wij verschillende vellen naast elkaar leggen.

Thans geef ik u nog eens een handtasch, nu voor een bezoek of bij meer gekleed toilet. Ook werd mij eens gevraagd om een hengel, die men eventueel er af kan laten.

Peau de suède is het aangewezen leder voor verfijnd werk. De nieuwe techniek, die wij gaan behandelen is: het inzetten van ander gekleurd leder. Wij beginnen natuurlijk met vrij eenvoudig werk, geen ronde stukjes met veel hoeken, doch een rechte reep.

Op de foto kunt u zien hoe sierlijk zoo'n rechthoek op zichzelf reeds werkt. De rechthoek zelf is eerst bewerkt. Zooals u ziet is op een halve c.M. breedte, door dicht bij elkaar liggende sneedjes vies gehaald, van 1 m.M. breedte. Hiervoor hebt u een zoogenaamden „eentand” nodig, die rechthoekige gaatjes maakt en wel No. 1, dus een die zeer kleine gaatjes maakt. Men zet de eentand loodrecht op het leder en drukt erop met de hand; dit is in de meeste gevallen voldoende om het sneedje te verkrijgen, lukt het echter bij dikker leder niet, dan is een tikje met de hamer afdoende. Een cartonnen onderlegger is aan te bevelen.

Daar er echter nogal heel wat gaatjes op iedere zijde liggen, gaat het veel vlugger, wanneer men ze zonder hamer vlug uit de hand kan snijden. Om het in een mooie rechte lijn te doen zonder hulpmiddel moet men een echt timmermansoog of in uw geval veel oefening hebben. Ik raad u aan langs een lineaal een lijn te trekken met de lijntrekker, zonder verwarming van de lijntrekker. Die lijn veegt men gemakkelijk weg als men klaar is. Wrijft men even met de

vlakke hand over het peau de suède, tegen de vleug in, zoodat de donkere schaduw op het leder komt, dan is de langs een lineaal getrokken lijn, nog iets duidelijker zichtbaar.

De reep is van donker beige, wij zetten haar nu in één lap van koffie-bruin suède en bevestigen haar met dezelfde kleur licht-beige leerbies van het zoo even gebruikte doorrijglerband, nu echter van een breedte van 2 m.M.

Wij moeten nu eerst een stukje leer uit het donkerbruin snijden, dat precies even groot is als het donkerbeige. Dit moet heel precies gebeuren, want zou de opening grooter zijn dan het in te zetten stuk, dan trekt het later natuurlijk.

Is het gat, dat wij maken, te klein, dan is het ook al mis, want dan zit het beige later te ruim. Daarbij komt nog iets, wanneer wij het dadelijk heelemaal goed doen, dan houden we een prachtig stukje donker suède over, dat voor allerlei kleine voorwerpen gebruikt kan worden.

De plaats van het gat ziet u op de fotografie.

Hebben wij alles klaar liggen, bies, lijm, beige reep en ongevoerd bruin suède met gat, dan plakken wij de later meest zichtbare en smalste zijde van het beige met leerlijm tegen de plaats waar het bevestigd moet worden. Een randje lijm van 1 c.M. met de verkeerde kanten tegen elkaar aan.

Met de eentand of met het kleinste gaatje van een revolvertang moet u nu ± 3 m.M. van den kant af gaatjes maken, die zeer dicht bij elkaar liggen, de tusschenruimten zijn ongeveer zoo groot als 1 gaatje breed is. Dat is op de foto allemaal duidelijk te zien. U haalt op de gewone manier om, en wanneer dat klaar is trekt u de lijm los en legt het werk plat op tafel met de goede kant naar boven gekeerd, zoodat u kunt zien of u goed gewerkt hebt, of er geen gaatjes zijn overgeslagen enz. enz.

De zijde die men het eerst bewerkt, wordt altijd het beste, daarom zei ik, dat men met de meest zichtbare kant beginnen moet. De lange zijdkanten komen eerst aan de beurt. Het suèdeleer wordt zoo gevouwen, dat men de verkeerde kanten van beige en bruin weer 1 c.M. tegen elkander kan plakken, verder wordt op dezelfde manier omgehaald als bij de eerste smalle zijde en daarna weer de lijm losgetrokken en het werk plat op tafel gelegd. Zijn alle vier de zijden zoo klaargekomen, dan zet men de tasch in elkaar met de puntige inzetstukjes opzij enz.

De tasch wordt met hard voeringleder gevoerd, omdat suède slap is en de voering mede moet werken om een stevig geheel te krijgen. Croûte suède is hier weer zeer op haar plaats. Men kan van binnen een flinke zak aanbrengen, die bestaat uit een lap croûte ter grootte van de achterwand.

Met de indeeling van voering en binnenzakjes is het echter nog even anders.

Men zet die lap met een rijgsteek op de voering, voordat deze op het bovenleder wordt geplakt. De voering moet zeer strak zitten, vooral waar later de 2 vouwen komen van het in drieën verdeelen der lap, u wrijft dus met de platte handen eenige malen van het midden uit naar de smalle zijkanten en laat het drogen.

Wanneer de tasch geheel klaar is komt het hengsel eraan. Tasch en hengsel zijn met licht bruin bies omgehaald. Men plakt twee smalle reepjes met de verkeerde zijden tegen elkaar. Maar een van deze twee moet weer extra strak zitten, omdat het hengsel later een gebogen vorm aanneemt. Dus weer strijken met beide handen, de strakke reep komt natuurlijk aan de onderzijde. Wanneer de lijm droog is haalt men om met bruin leerbies van 2 m.M.

Het voorbeeld op de foto is eerst met de rijgsteek en later met een eenvoudige omhaalsteek bewerkt, maar ik raad u aan nog maar eerst alle aandacht aan het werk zelf te besteden, zoo'n siersteek komt later nog wel eens bij een volgende tasch. Alleen wanneer het werkstuk zelf uitstekend gelukt is, raad ik aan om door siersteken het werk moeilijker te maken.

ETUI VOOR SCHAARTJE

'n Paar kleinigheden

In de sterke handtasch van bruin varkensleder, zoowel als in de mooie peau de suède tasch van de vorige les, kan men eenige voorwerpen gebruiken, die men dagelijks noodig heeft en die een étui verlangen om elkander en de voering van de tasch niet te beschadigen. Het zijn een vulpenhouder, spiegeltje, portemonnaie, schaarétui, sleutelringhouder, brilétui en dergelijke dingen. Zulke étui's moeten bij de tasch passen en onderling niet al te veel verschillend en liefst van hetzelfde leder zijn, om een goed geheel te verkrijgen. Wij maakten reeds een zakkambeschermer van croûte-velours, die met een patroon versierd was, uitgevoerd in schroeiwerk en aangebracht met een breede platte naald in een kurk of een electricch schroeiapparaat. Wij hadden ook de leersoort van de buitenzijde der tasch kunnen nemen, maar noch bruin varkensleder, noch het donkere suède leent zich zoo uitermate geschikt voor het maken van deze sierlijke en kleine teekeningetjes als het lichtgekleurde croûte-velours, waarop de donkerbruine schroei kleur zoo mooi uitkomt. Daarom nemen wij weer croûte.

Hiernaast vindt u een nieuw ontwerp voor een schaarétui. Op de teekening ziet men het gesloten met een overslaand klepje en drukker in het midden. Men moet hiervoor twee lapjes leder snijden, waarvan één als de voorzijde dienst doet en de vorm van een gelijkbeenige driehoek heeft met de onderste gedeelten der drukkersluiting erin en een tweede lapje, dat dezelfde vorm, maar met de overslaande klep eraan, heeft, met de bovenste gedeelten van de drukker erin.

Deze twee stukjes leder worden met smal leerbies in een afstekende tint, hier donkerbruin, met een rijgsteek aan elkaar bevestigd. Hiervoor neemt u uw „eentand" of het kleinste holpijpje van de revolvvertang, die ook goed dienst kan doen. Denkt u er nu aan, dat voor de rijgsteek de gaatjes zoo dicht mogelijk bij elkander moeten komen, anders krijgen wij al heel gauw grof werk, hetgeen bij zoo'n klein voorwerp vooral zeer doet denken aan: „groote stappen — gauw thuis" en dit principe past allerminst bij kunstnijverheid en handenarbeid. Deze kleine rijgsteekjes werken, wanneer men ze mooi in een rechte lijn laat vallen en de afstanden keurig gelijk neemt, mede aan de versiering.

De ontwerpster van de verdere versiering, hier het schroeiwerk, moet er rekening mede houden, dat zij een ongeveer anderhalve centimeter breede rand vrijhoudt en de teekening niet in deze effen rand laat vallen. Wel kan men deze rand geheel lichtbruin schroeien, in effen tint dus, maar dit kunnen alleen de leerbewerksters, die zich een electricch brandapparaat aanschaffen met een spe-

ciaal voor groote vlakken hierbij aan te schroeven breed voetje.

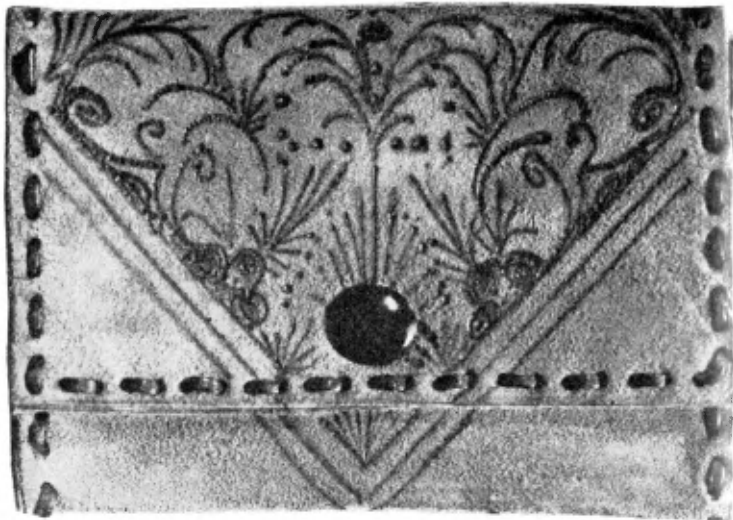
Er is een oneindig aantal teekeningen te maken voor dit soort werk, op de fotografie vindt u weer een variatie, een portemonnaie. Wanneer de leersoort hetzelfde is, kunnen zij natuurlijk best allemaal bij elkaar gebruikt worden. Het gaat bij dit voorwerp alleen om het punt-ontwerpje over de klep en het onderstuk, want de maten, het inzetten der ruimtestukjes en de verdere afwerking, bespraken wij reeds.

Deze teekening is gemakkelijker dan die van het schaarétui, omdat het er bij deze kringetjes en lijntjes niet zoo op aankomt hoe ze liggen en of ze iets grooter of kleiner worden dan op de foto is aangegeven. U behoeft er geen aparte teekening van te maken. Alleen de drie lijnen, die aan beide zijden worden aangebracht en die de punt vormen, vragen uw nauwgezetheid, verder werkt u het patroon vrij uit.

Bij het aanzetten van drukkers moet u er op bedacht zijn, dat deze niet te dicht bij de onderkant komen, want dan hebt u geen plaats voor het afwerk-biesje; een van de kleinigheden, waar het juist zoo op aan komt om goed en „af” werk te leveren.

Zoals u ziet is op de foto bij de portemonnaie ook de rijgsteek toegepast.

Bij de inzetstukjes moet men bedacht zijn op de mogelijkheid van later uitscheuren en moet het leerbies niet te dicht langs de buitenzijde worden doorgeregen. Een halve c.M. van de kant af is wel gewenscht. Ook de drukker op de klep heeft kans van uitscheuren na veel gebruik van de beurs, daarom snijden wij een lapje croûte, dat aan een lange zijde rond is

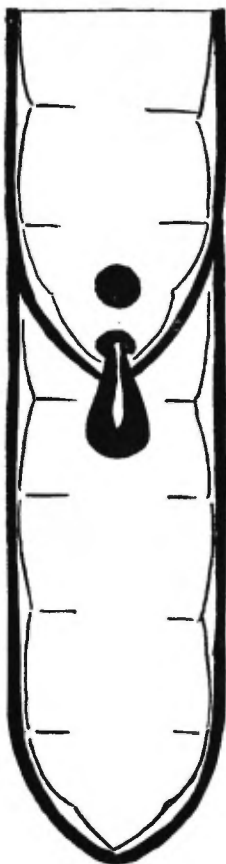

uitgeknipt en verder de omtrek heeft van de klep. Wanneer de drukker nu aan beide lapjes op elkaar wordt aangezet is er geen gevaar meer voor losraken en wanneer wij de drie rechte zijden mee omrijgen heeft de klep meteen de noodige stevigheid.

De twee zakjes, die hierdoor naast de drukker aan de binnenzijde van de overslag worden gevormd, zijn zeer goed bruikbaar voor postzegels of een uitgavenlijstje en dergelijke kleine briefjes.

Vulpenhouder- en sleutelringbeschermers

Lipjesbies

Figuur 1

Deze twee werkstukken sluiten aan bij de vorige lessen en behooren met het schaarétui en de portemonnaie in een van de twee beschreven tasschen. Zij zijn van croûte-velours en het ornament is in schroeiwerk.

Voor degenen, die het nog moeilijk vinden om zoo uit de hand een mooi ornament te schroeiën, geef ik fig. 1. Het is iedereen mogelijk dit te maken, het zijn slechts enkele gebogen en rechte lijntjes. De zwarte stip in de klep is de drukker en het lipje daaronder is een langwerpige stukje croûte-velours, van een model als fig. 2, dat door het gaatje in de klep wordt gehaald, dat men er met het breedste holpijpje van de revolvertang in heeft geknipt. De plaats van dit gat is ongeveer $1\frac{1}{2}$ c.M. van de onderkant van de klep af. Heeft men het stukje croûte voor de helft door het gat heengehaald, dan lijmt men met leerlijm de twee uiteinden op elkander.

Figuur 3 geeft voor afwisseling weer een ander patroontje dan het lipje van figuur 1, er zijn vanzelfsprekend een heele massa verschillende vormpjes en schroeimotiefjes mogelijk.

Lipjesbies verkrijgt men, wanneer men een groot aantal stukjes leer knipt van een model als fig. 2, doch altijd met een smal toeloopend middengedeelte.

Men heeft nu geen leerlijm noodig, maar knipt in al die modelletjes aan weersijden precies op dezelfde afstand van de onderkant af, een gaatje, weer met het breedste holpijpje van de tang. Dit gaat het meest secuur, wanneer men het

Figuur 2

Figuur 3

leer even dubbel vouwt en dan allebei de gaatjes tegelijk erin knipt, dan weet men zeker, dat zij op de goede plaats komen.

Wanneer men nu het eerste lipje dubbel gevouwen in de hand neemt en een tweede lipje door het gat haalt, dan zit het eerste vast, haalt men nu een derde door het tweede en daarna een vierde door het derde, dan verkrijgt men wanneer men zoo doorgaat, een sierlijke reep, die voor allerlei doeleinden geschikt is, zooals ceintuurs, hengsels voor tasschen, haar- en voorhoofdlint, aanvattertjes, enz.

Figuur 3 laat eenige c.M. van zulk lint zien, de linkerschakel is de eerste, het vordert dus naar rechts; men kan het precies zoo lang maken als men wil, de laatste lip wordt met leerlijm dicht geplakt, zoodat de overige niet los kunnen gaan.

De anderen mogen niet samengelijmd worden, omdat de ketting dan minder soepel wordt.

Het aangebrachte ornamentje van figuur 3 kan u zelf gemakkelijk afzien, het is weer iets anders dan het vorige.

Het vulpenhouder-étui bestaat uit twee deelen, een lange reep, die de achterzijde met de klep vormt en een voorstuk dat hetzelfde afgeronde model heeft van onderen en van boven onder de klep ook rond is uitgeknipt, zoodat men de vulpenhouder er gemakkelijk uit kan nemen.

Nu kan men deze deelen op verschillende manieren aan elkander zetten. Men kan gewoon omhalen met leerbies, met de enkele steek of met de steek, zooals wij in de vierde les oefenden.

Men mag de begin- en laatste steek wel goed afhechten, want zoo'n houdertje voor een vulpen heeft nogal wat te lijden.

Hetgeen wij tot nu toe nog niet deden, is een randje schroeien (of als wij met een gewone naald werken, arceeren) ter breedte van $\frac{1}{2}$ c.M. of iets smaller nog en langs de binnenzijde van dit randje op de naaimachine doorstikken; deze eenvoudige versiering past goed bij de soberheid van fig. 1. Ten derde kan men een doorrijgsteek maken met 2 m.M. breed leerbies, zooals bij het schaar-étui is aangegeven, in dit geval moeten wij er met de teekening rekening mede houden, zoodat deze iets meer naar het midden komt, opdat het doorrijgbies niet in de schroeilijntjes valt, want dan blijft daar niets meer van over. Het is ook wel aardig om een 4 m.M. breed randje te schroeien of te arceeren en het bies daarin te laten vallen, het bies en schroeiwerk moet dan afstekend van kleur zijn.

Het tweede werkstuk bestaat uit twee kleine lapjes in u-vorm, waarvan in

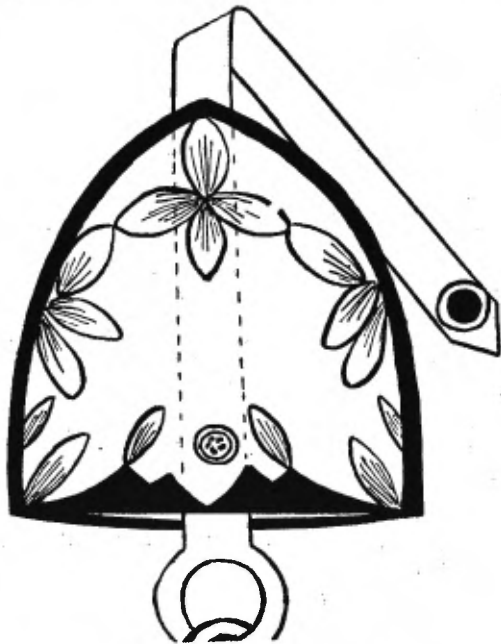
de bovenzijde bij de ronde kant een plekje open is gelaten bij het aan elkander bevestigen. Door deze opening wordt een reepje leer gehaald, met aan de eene zijde een punt, en waarin aan de andere zijde een opening is geknipt, zooals de teekening dat aangeeft. De drukker wordt pas aangezet als het riempje door het gat is gehaald, dan kan het er meteen niet meer uit. De onderzijde van de drukker wordt dan meteen onderaan het hulsje bevestigd, u kunt de juiste plaats op de teekening zien. De stippellijnen laten natuurlijk alleen maar zien, hoe het riempje aan de binnenzijde loopt, het is nergens vastgezet, zoodat men het op- en neer kan trekken. Trekt men bij de drukker dan haalt men de aan de ronde opening bevestigde sleutelring naar binnen. De sleutels zijn opgeborgen en de drukker past nu op het onderdrukkertje en wij kunnen het sluiten. Wanneer men de sleutels wil gebruiken, maakt men de drukker los en trekt het riempje naar onderen uit.

Wanneer men opziet tegen het mooi rond snijden of knippen van zoo'n oogje, dan kan men het bies recht afknippen, het om een sleutelringetje doen en vastzetten met een kruisje van leerbies.

Het is dan echter noodig, dat aan dit ringetje weer een tweede wordt bevestigd voor de sleutels, anders zitten de sleutels gedraaid en wordt het geheel te bol als men ze optrekt.

Het ornament kan men weer gemakkelijk namaken, de stippellijntjes vervallen daarbij natuurlijk. Het samen naaien kan op een van de bovengenoemde manieren gebeuren.

De bedoeling van dit voorwerp is, om de overige inhoud van uw tasch voor krassen met de sleutels te behoeden, maar ook om verlies van de sleutels tegen te gaan. De meest belangrijke sleutels zijn vaak het kleinst, een kleine koffer- of huisdeursleutel mag men eenvoudig niet verliezen of men kan er de ellendigste gevolgen van belevén.

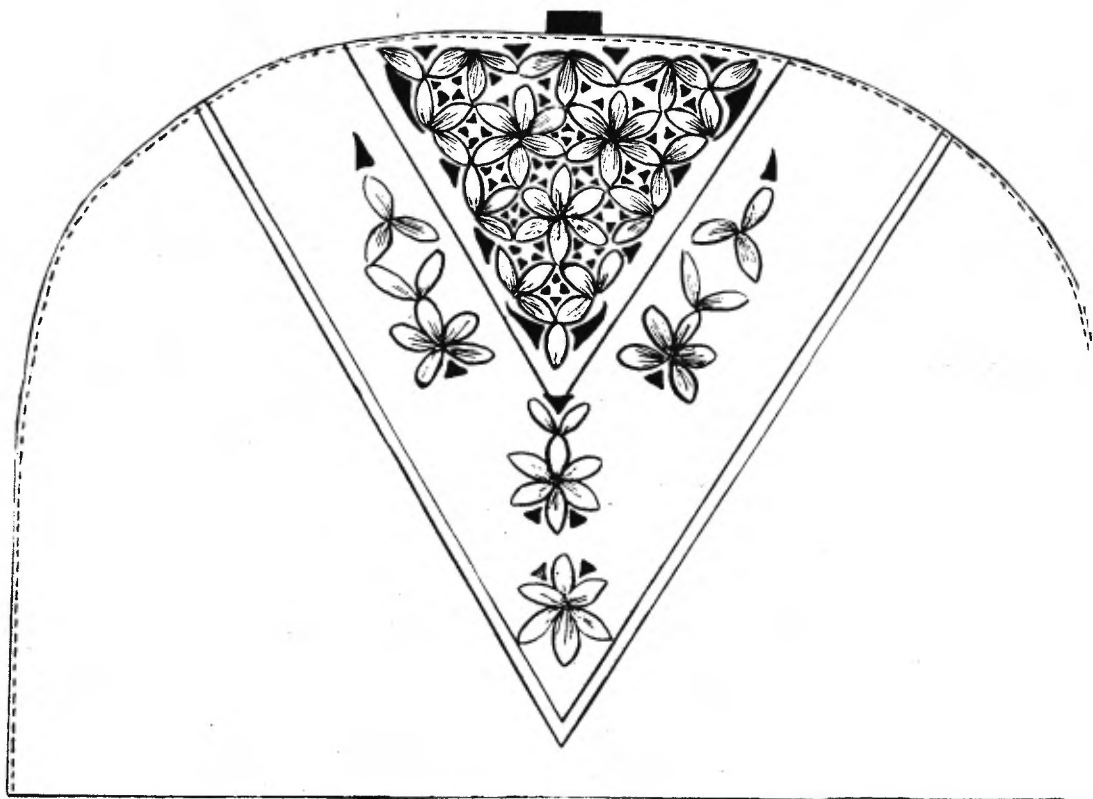
Figuur 4

Zit zoo'n belangrijk voorwerp nu aan zoo'n houdertje, dan is er minder kans van wegraken. Voor een groote bos sleutels is het niet bedoeld.

Men vroeg mij herhaalde malen of men croûte ook mag knippen inplaats van snijden? Ja, dit kan men gerust doen, maar dan met een buitengewoon scherpe en flinke groote schaar, anders lukt het niet. Het aangeven van de vorm mag men wel met inkt doen, men kan heel duidelijke lijnen met een penhouder trekken, het geeft u veel gemak vooral bij ronde lijnen, die men nu dadelijk uit de hand kan knippen. Voor snijden van ronde kanten moet men eerst een mal maken van dik bordpapierd en daarlangs snijden, niet in een keer, maar in herhaalde malen met het mes over het leer heengaan ligt uw kracht.

Wil men het ineens doen, dan rimpelt het croûte op en moet u opnieuw beginnen. Ook klaagt men wel dat verven nog zoo moeilijk is. Ja, dat is het ook inderdaad, oefening baart ook hier kunst. Eerst maar de kleine voorwerpen, zoodat men handigheid ervan krijgt en dan de grootere werkstukken.

De donkergekleurde plekken (de omtrek) kan men ook opplakken van een afstekende kleur suède. De buitenrand wordt met de omtrek vanzelf vastgezet, de binnenrand moet vast blijven zitten door de leerlijm. Men moet dus zorgen dat het geheel met een weinig lijm is bestreken, doch er dan toch ook weer voor oppassen dat er geen lijm op de lichte croûte komt.

THEEMUTS IN SCHROEIWERK

Theemuts met schroeiversiering

't Aan elkaar zetten van verschillende kleuren suède

Wij kunnen deze theemuts op verschillende manieren maken. De met schuine lijnen aangeduide vakken kunnen wij in drie kleuren nemen, b.v. blauw, geel en beige, of bruin, lichtbruin en beige; of in twee: rood en beige, groen en geel, paars en beige, korenblauw met croûte velours, bruin met croûte velours, enz.

De kleurkeuze hangt af van de kleur der kopjes en de geheele omgeving.

Voordat men 't schroeiwerk er op maakt, zet men de stukken eerst aan elkaar.

Neemt men de omgekeerde volgorde, dan is 't zoo moeilijk te bepalen waar de gaatjes voor 't doorhaalbies precies eindigen en waar de teekening begint.

Wij plakken dus met leerlijm, een halve c.M. breed, de verkeerde zijden tegen elkander, knippen de gaatjes, liefst rechthoekige, met de eentand en halen om met leerbies. Dit gebeurt zijde voor zijde, dus niet eerst alles aan elkaar plakken, want dan gaat het toch los onder het werken. Wij beginnen met de punt, als wij drie kleuren kozen. Deze moet eerst in haar geheel mooi glad in de schuine bies komen, daarna volgen pas stuk voor stuk de driehoeken.

De lijnen vervallen, die teekende ik er maar in om alles duidelijk te maken. Alleen die theemutsen, die van twee kleuren zijn, krijgen de bovenste twee lijnen, zoodat het volle ornamentje zijn driehoekvorm behoudt.

De gaatjes komen zoo dicht mogelijk bij de rand, doch niet zoo dicht dat zij later inscheuren, $1\frac{1}{2}$ à 2 m.M. is het mooist.

Boven aan de muts zit een lusje van donker leer, waaraan men haar kan beetnemen, zoodat de muts zelf niet vuil of leelijk behoeft te worden.

Het vullen en voeren gaat op de gewone manier. Men voert met satinet of zijde in de kleur van het leder, de vulling bestaat uit plakken watten.

Een theemuts moet niet te dik zijn, wanneer er geen theepot onder staat, behoeft zij er niet uit te zien alsof die er wèl onder zit, dat mag mooi staan achter de winkelruit van een kunsthandel, maar in het gebruik is dat onnoodig en onpraktisch.

Zij moet wel hoog genoeg zijn, zoodat de warmte niet onderaan bij de voet ontsnappen kan; een fout die nogal eens gemaakt wordt.

U kunt het best twee kussentjes maken in de gewenschte vorm en die met een rijgsteek bovenaan, aan de ronde zijde dus, aan elkaar zetten. De leeren hoek komt er dan overheen en wordt van onderen aan de binnenvoering vastgehecht, langs de rechte zijden.

Inhoud

	Bladz.
HET GEREEDSCHAP	4
DAMESPORTEFEUILLE	5
Model uitsnijden	7
Lijn- en stempelwerk	9
Omboren met leerbies	10
HANDTASCHJE MET OVERSLAG	13
LEDEREN KRAAGJE EN CEINTUUR	17
TWEE VERSCHILLENDE BRILLEN-ETUI'S	21
MODELEEREN	
Portemonnaie	25
MODELEEREN VAN EEN BEWERKELIJKER VOORWERP	
Overslag voor postpapierbloc	31
STERKE GROOTE DAMESTASCH	35
LEER PLETTEN, SCHROEIEN EN ZANDEN	
Drie zakkam-étui's	38
PEAU DE SUÈDE	
Het inzetten van reepjes (Handtasch)	43
'N PAAR KLEINIGHEDEN	
Etui voor een schaartje	47
Portemonnaie	48
VULPENHOUDER- EN SLEUTELRINGBESCHERMERS	50
Lipjesbies	50
THEEMUTS MET SCHROEIVERSIERING	
't Aan elkaar zetten van verschillende kleuren suède	55

MET EEN BOEKSKE IN EEN HOEKSKE

CUM LIBELLO IN ANGELLO

UITGAVE EN DRUK VAN BOSCH & KEUNING TE BAARN • LIBELLEN-SERIE N^o.

7/8